

**Bureauonderzoek en Inventariserend
veldonderzoek - verkennende fase**

Oosterhofweg 244, Rijssen, gemeente Rijssen-Holten (OV).

**LAAGLAND
ARCHEOLOGIE**

oktober 2024

Versie 2 (definitief)

In opdracht van:
BJZ.nu

Colofon**Laagland Archeologie Rapport 1413**

Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek - verkennende fase
Oosterhofweg 244 te Rijssen, gemeente Rijssen-Holten (OV)

Auteur: Anne Ponten, Erwin Brouwer

In opdracht van: BJZ.nu

Foto's en tekeningen: Laagland Archeologie

Status rapport: definitief

Controle: Anne Ponten

Redactie: Anne Ponten

ISSN 2468-4759

Laagland Archeologie BV
Virulyweg 21F-G
7602 RG Almelo

E-mail: info@laaglandarcheologie.nl
KvK-Nummer: 75251876

© Laagland Archeologie BV, Almelo, oktober 2024

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers. Laagland Archeologie BV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Samenvatting

Laagland Archeologie heeft in augustus 2024 een Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek - verkennende fase uitgevoerd aan de Oosterhofweg 244 te Rijssen (Erve Vosman). Het onderzoek vond plaats in verband met de ruimtelijke procedure rondom de sloop van enkele bedrijfsgebouwen en nieuwbouw van een aantal woningen.

Het onderzoek is uitgevoerd conform de protocollen SIKB KNA 4002 en 4003.

Het bureauonderzoek had tot doel een archeologisch verwachtingsmodel op te stellen. Centraal staat daarbij de vraag of en zo ja welke archeologische resten (complextype, datering, diepteligging en gaafheid) in het plangebied kunnen worden verwacht. Hiertoe zijn landschappelijke, archeologische en historische bronnen geraadpleegd.

Het uitgevoerde verkennende booronderzoek heeft tot doel het verwachtingsmodel te toetsen en zo nodig aan te vullen. Hiertoe zijn verspreid over het toegankelijke deel van het plangebied verkennende boringen gezet. In dit stadium is verkennend booronderzoek de meest efficiënte onderzoekswijze om de archeologische potentie van het plangebied in kaart te brengen.

Binnen het plangebied kunnen nog resten van het historische Erve Mensink worden verwacht. Vermoedelijk is dit erf op zijn vroegst in de 17^e eeuw te plaatsen. Resten van oudere voorgangers worden niet verwacht. Los daarvan kunnen in het plangebied resten uit de periode Laat-Paleolithicum tot en met de Late Middeleeuwen worden verwacht.

Uit het veldonderzoek blijkt dat in het te verstoren deel van het plangebied een AC-horizont aanwezig is. Die A-horizont lijkt hoofdzakelijk te gaan om (sub)recent verstoorte lagen. Dat sluit niet uit dat in de onderliggende C-horizont nog grondsporen bewaard kunnen zijn gebleven die met het historische erf samenhangen. Het hoofdgebouw uit 1800 blijft daarbij behouden. De geplande nieuwbouw vindt grotendeels plaats ter hoogte van de huidige, onderkelderde stal en deels op de locatie van een gefundeerde, maar niet onderkelderde schuur. Die nieuwbouw vindt buiten de begrenzing van het historische erf plaats. Ter hoogte van de stal is al sprake van een diepe bodemverstoring: hier zijn geen intacte archeologische resten meer te verwachten. Rondom de stal kan rekening worden gehouden met een insteek voor de kelders. Ter hoogte van de schuur kan nog buiten de fundering nog een intacte bodemopbouw zijn, maar de resultaten van het booronderzoek wijzen op een verstoorte bodemopbouw in het plangebied.

Op basis van de resultaten van het veldonderzoek wordt geadviseerd geen archeologisch vervolgonderzoek in het plangebied uit te voeren en het plangebied vrij te geven voor het aspect archeologie.

Dit advies is overgenomen door de bevoegde overheid, de gemeente Rijssen-Holten. De gemeente wordt hierin vertegenwoordigd door haar deskundige, dr. E. Kaptijn.

Mochten tijdens de werkzaamheden onverhoopt toch archeologische resten worden aangetroffen, of resten waarvan redelijkerwijze kan worden vermoed dat het om archeologische resten gaat, dan geldt op grond van de Erfgoedwet (art. 5.10) een meldingsplicht. Dit kan bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE, www.cultureelerfgoed.nl).

Samenvatting	3
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding onderzoek	5
1.2 Afbakening plan- en onderzoeksgebied	5
1.3 Administratieve gegevens	6
1.4 Huidige situatie en toekomstig gebruik	8
1.5 Geplande verstoring	10
1.6 Gemeentelijk beleid	10
1.7 Onderzoeksdoel	10
2 Inventarisatie	11
2.1 Inleiding	11
2.2 Landschappelijke ontwikkeling	11
2.3 Archeologie	14
2.3.1 Bekende archeologische waarden	14
2.3.2 AMK-terreinen	14
2.3.3 Gemeentelijke verwachtingskaart	14
2.3.4 Eerder archeologisch onderzoek	14
2.4 Historie	16
3 Conclusie en verwachtingsmodel	21
3.1 Conclusie	21
3.2 Verwachtingsmodel	22
3.3 Advies	23
4 Veldonderzoek	24
4.1 Beschrijving onderzoeksmethodiek	24
4.2 Resultaten: lithologie, lithogenese en bodemontwikkeling	24
4.3 Resultaten: archeologie	26
5 Conclusie en verwachting	27
6 Selectieadvies	28
literatuur	29
BIJLAGE 1 AMZ-cyclus	31
BIJLAGE 2 Archeologische perioden	32
BIJLAGE 3 Foto's mestkelders	33
BIJLAGE 4 Niet-toegankelijke delen voor veldonderzoek	34
BIJLAGE 5 Geomorfologische kaart	35
BIJLAGE 6 Actueel Hoogtebestand Nederland	36
BIJLAGE 7 Gemeentelijke archeologische verwachtingskaart	37
BIJLAGE 8 Bodemkaart	39
BIJLAGE 9 Waarnemingen, AMK-terreinen en onderzoeksmeldingen	40
BIJLAGE 10 Boorpuntenkaart veldonderzoek	41
BIJLAGE 11 Boorstaten	42
BIJLAGE 12 Verklarende woordenlijst	49

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING ONDERZOEK

De aanleiding voor het onderzoek vormt de geplande bouw van nieuwe woningen aan de Oosterhofweg 244 te Rijssen, gemeente Rijssen-Holten (OV). De gemeente Rijssen-Holten heeft een eigen archeologiebeleid. Op basis van het gemeentelijk beleid dient archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden om aan te tonen dat eventueel aanwezige archeologische waarden niet onevenredig worden of kunnen worden geschaad door de geplande bouwactiviteiten. De opdrachtgever beoogt met het onderzoek de gemeentelijke paraaf te krijgen voor het onderdeel archeologie. Aanvullende wensen zijn niet kenbaar gemaakt.

1.2 AFBAKENING PLAN- EN ONDERZOEKSGBIED

Het plangebied betreft de Oosterhofweg 244 in Rijssen, gemeente Rijssen-Holten (OV), zie onderstaande afbeelding.

Afbeelding 1. Ligging van het plan- en onderzoeksgebied. Bron: pdok.nl

Het plangebied heeft een omvang van circa 3,4 ha. Het gebied waarbinnen bodemingrepen plaatsvinden heeft een omvang van ongeveer 1,9 ha. Voor een beter begrip van de bodemkundige omstandigheden en de archeologie van de planlocatie is een groter gebied bestudeerd. Een zone van 500 m rondom het plangebied wordt voldoende geacht om de archeologische potentie van het plangebied in kaart te brengen. Deze zone wordt aangeduid als 'onderzoeksgebied'.

1.3 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	
Provincie	Overijssel
Gemeente	Rijssen-Holten
Plaats	Rijssen
Beheerder/eigenaar grond	-
Toponiem	Oosterhofweg 244
Kadastrale perceelnummer(s) ¹	2902, 2903, 2905 - 2908, 2910, 1065, 1308 en 1309
Laagland Archeologie projectnummer	RIOO242-EB
Datum conceptrapportage	26-9-2024
Datum definitief rapport	22-10-2024
XY-coördinaten	233346/480545
	233426/480487
	233312/480217
	233181/480332
Kaartblad ²	28D
Oppervlakte/lengte Plangebied	circa 3,4 ha (veldwerk 1,9 ha)
Datering	Paleolithicum - Nieuwe Tijd
Complextype	bewoning (inclusief verdediging)
Onderzoeksmeldingsnr	5627721100
AMK-terrein	n.v.t.
Vondstmeldingsnr.	n.v.t.
Type onderzoek	Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek - verkennende fase
Datum begin veldonderzoek	19-09-2024
Datum eind veldonderzoek	19-09-2024
Opdrachtgever	BJZ.nu
Goedkeuring bevoegde overheid	14-10-2024
Bevoegde overheid	Gemeente Rijssen-Holten

¹ kadastralekaart.com

² www.imergis.nl/htm/opentopo800.htm

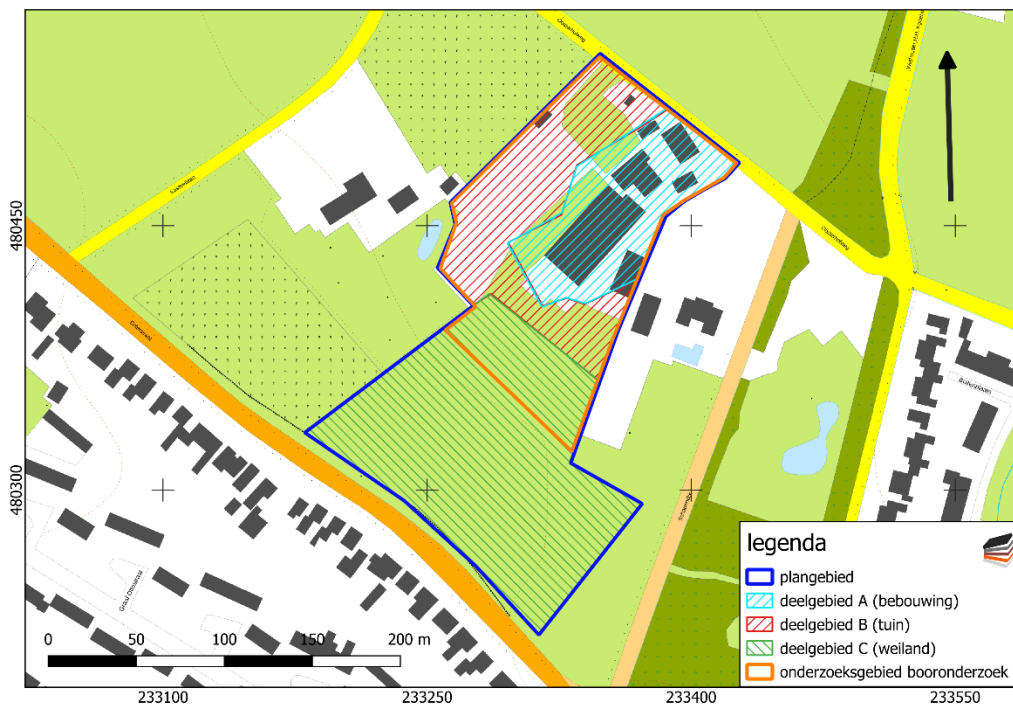
Adviseur namens bevoegde overheid	E. Kaptijn
Beheer documentatie	Provinciaal Depot voor Bodemvondsten Overijssel E-depot voor de Nederlandse archeologie Archief Laagland archeologie BV
Uitvoerder	Laagland Archeologie BV Virulyweg 21F-G 7602 RG Almelo 06 51 95 35 53
Projectleider/opsteller onderzoek	Erwin Brouwer erwin.brouwer@laaglandarcheologie.nl

Tabel 1. Objectgegevens.

1.4 HUIDIGE SITUATIE EN TOEKOMSTIG GEBRUIK

Het plangebied is momenteel in gebruik als boerenerf met aanliggend braakliggend terrein en grasland.³ In het plangebied staat een stal (zie afbeelding hieronder, rode pijl). Deze is grotendeels onderkelderd (mestkelders), zie Bijlage 3. Er zijn geen historisch waardevolle bouwwerken in het plangebied aanwezig.⁴ Opgemerkt moet worden dat de oudste nog aanwezige bebouwing in het plangebied stamt uit 1800.⁵ Dit betreft het hoofdgebouw (zie onder, gele pijl). Dit pand is niet opgenomen in het gemeentelijke of landelijke monumentenregister en blijft in de huidige plannen behouden.

De toekomstige werkzaamheden kunnen in drie verschillende zones worden ingericht. Ter hoogte van de bestaande bebouwing zal sloop en nieuwbouw plaatsvinden (zone A). daaromheen zal een tuin worden ingericht (zone B). Het weiland behoudt zijn functie en daar zal nagenoeg geen bodemverstoring plaatsvinden (zone C). Het bureauonderzoek is gericht op het gehele plangebied (zones A, B en C). Zones A en B zijn meegenomen in het verkennend booronderzoek. De milieutechnische condities, huidige en eventuele nieuwe waterpeil en of en zo ja wie de toekomstige gebruiker(s) wordt/worden zijn in dit stadium nog niet bekend. Onderstaande afbeelding toont de huidige en de gewenste nieuwe situatie. De geplande nieuwbouw overlapt deels met de onderkelderde stal uit 1980 en een niet-onderkelderde schuur – deels kapschuur uit 1969 (zie Afbeelding 12).

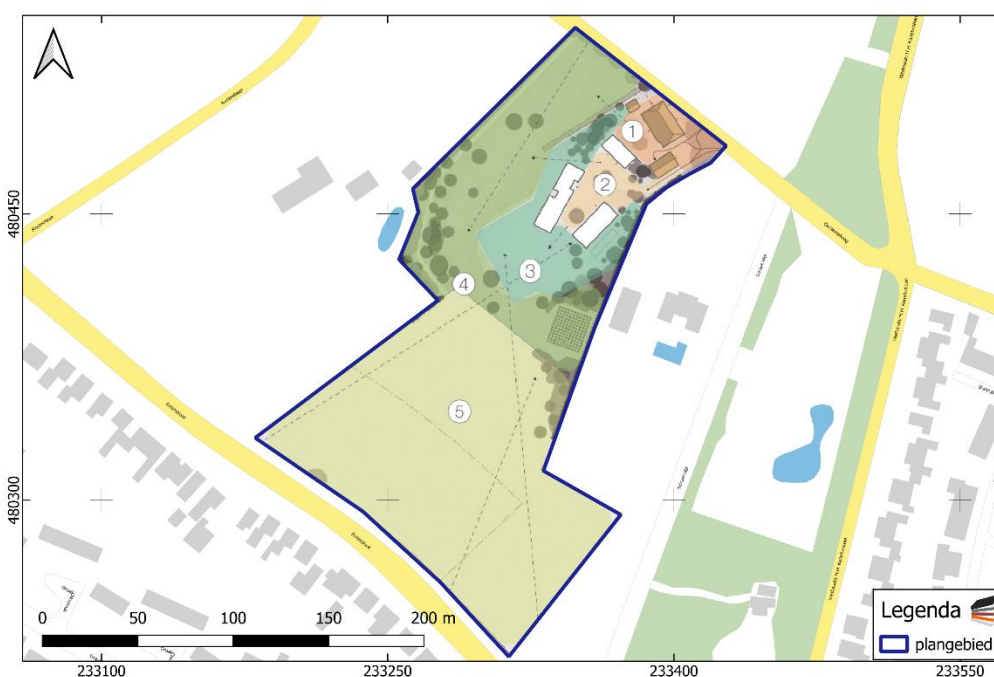

Afbeelding 2. Ingreepzones.

³ Boerenbunder.nl

⁴ bron: gemeentelijke monumentenlijst

⁵ Bagviewer.nl

Afbeelding 3. Huidige situatie (boven) en nieuwe situatie (onder). Rode pijl: te slopen onderkelderde stal; gele pijl: te behouden hoofdgebouw uit 1800. Bron: pdok.nl

1.5 GEPLANDE VERSTORING

De ingrepen vinden plaats binnen het plangebied. De diepte van de geplande verstoring reikt vermoedelijk overwegend niet dieper dan ongeveer 100 cm -mv. Rioleringsbuizen kunnen dieper aangelegd worden.

1.6 GEMEENTELIJK BELEID

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. In het omgevingsplan is aangegeven dat archeologisch onderzoek is vereist bij ingrepen groter dan 100 m², indien geen andere regeling is opgenomen in het tijdelijke deel van het omgevingsplan (de zogenaamde 'bruidsschat', waarin de oude bestemmingsplannen zijn opgenomen). Gemeenten hebben tot 2032 de tijd om die bestemmingsplannen om te zetten naar nieuwe onderdelen van het omgevingsplan. In de praktijk geldt dus nog het oude bestemmingsplan. Hierin is geregeld dat archeologisch onderzoek nodig is bij ingrepen groter dan 250 m² of bodemverstoringen dieper dan 50 cm -mv.

De omvang van de geplande verstoringen overschrijdt de vrijstellingsgrenzen zoals die in het vigerende Omgevingsplan zijn aangegeven.

1.7 ONDERZOEKSDOEL

Het uitgevoerde onderzoek behoort tot de eerste fasen in het huidige archeologische onderzoeksproces (zie bijlage 1). De initiatiefnemer beoogt met het hier uitgevoerde onderzoek te voldoen aan de gemeentelijke regelgeving omtrent archeologisch onderzoek. Het bureauonderzoek heeft tot doel een archeologisch verwachtingsmodel op te stellen aan de hand van bestaande bronnen, en te bepalen of en zo ja welke delen van het plangebied in aanmerking komen voor vervolgonderzoek. Het verwachtingsmodel wordt getoetst en zo nodig aangevuld door middel van een verkennend booronderzoek. Op grond van de resultaten van dit onderzoek kan worden beoordeeld of en zo ja, welke vorm van vervolgonderzoek nodig is om de archeologische waarde van het gebied te kunnen vaststellen.

HOOFDSTUK 2 INVENTARISATIE

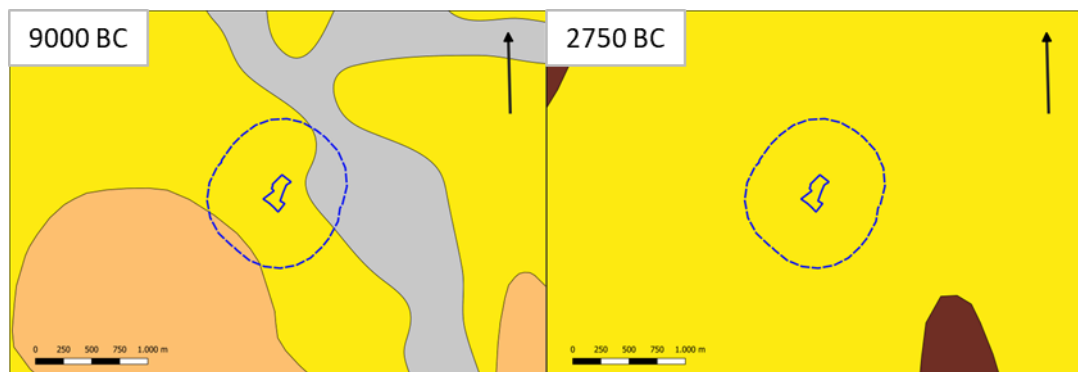
2.1 INLEIDING

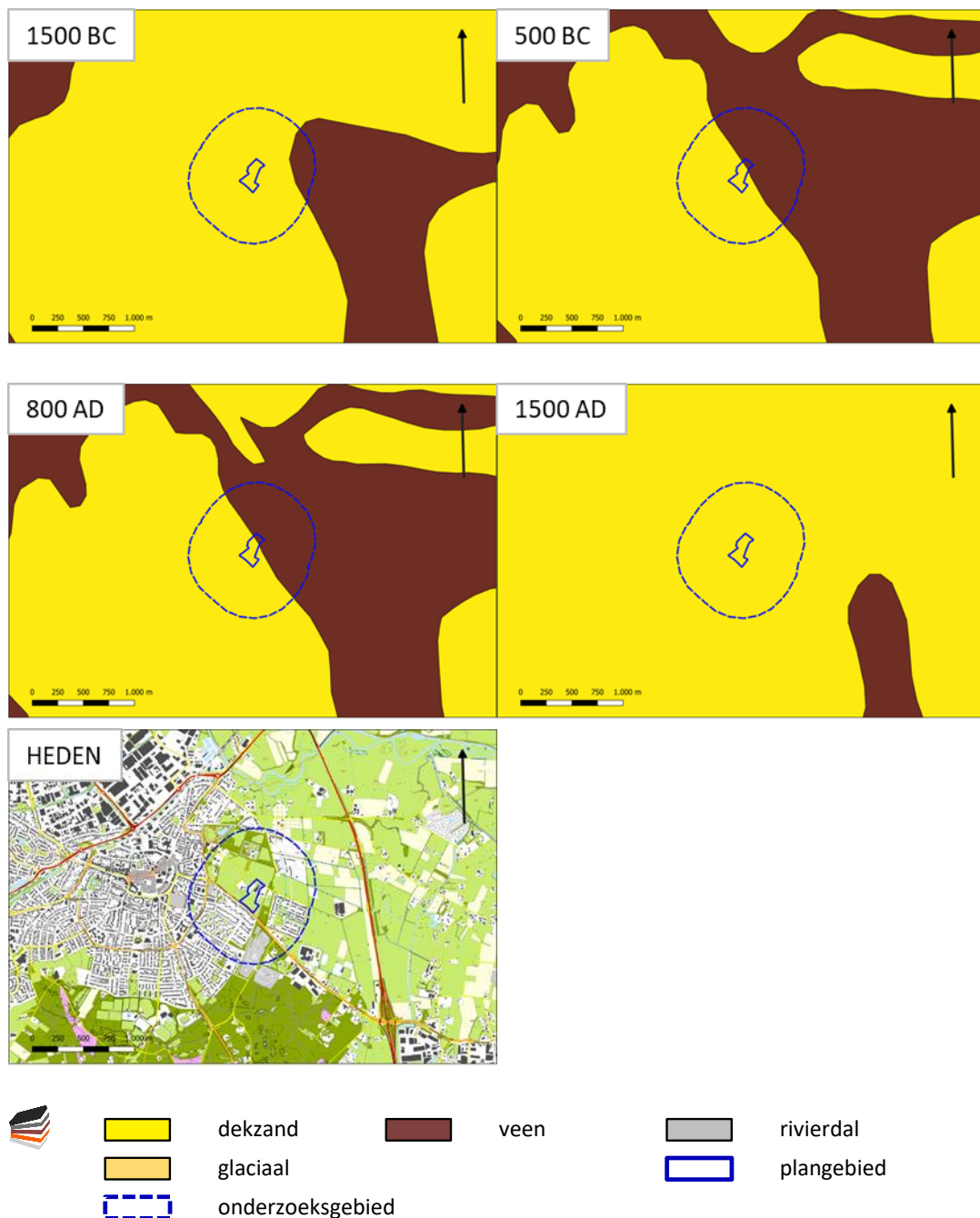
In dit hoofdstuk worden de relevante landschappelijke ontwikkeling en huidige bodemkundige situatie beschreven. Tevens wordt ingegaan op de bekende archeologische waarden in de omgeving van het plangebied en de historische situatie. Voor wat betreft de in de tekst genoemde archeologische perioden wordt verwezen naar bijlage 2.

2.2 LANDSCHAPPELIJKE ONTWIKKELING

Het plangebied ligt in het Overijssels-Gelders zandgebied. Dit landschap is gevormd tijdens de voorlaatste ijstijd (Saalien) en de laatste ijstijd (Weichselien). Kenmerkend voor dit gebied is het dekzandlandschap, met dekzandvlakten, -welvingen en -ruggen. Beken doorsnijden dit landschap en her en der komen grotere en kleine stuwwallen voor. Gedurende het Saalien was dit deel van Nederland geheel met landijs bedekt dat een dikte van honderden meters kon bereiken. De stuwwallen ontstonden langs de flanken en het front van de voortkruisende, dikke ijsmassa. Ze bestaan uit oudere afzettingen van de voorloper van de Rijn (klei, zand, grind), die door de gletsjers zijn weggedrukt. De glaciële afzettingen afkomstig van de ijskap (glaciëel, inclusief subglaciëel (keileem/grondmorene), fluvioglaciëel (sandur, kame en esker; (kei)zand), en glaciële meersedimenten (klei met warven) die toen tot afzetting kwamen worden gerekend tot de Formatie van Drenthe. Tijdens de laatste fasen van het Weichselien werd het keileem afgedekt door dekzand (Formatie van Bostel, Laagpakket van Wierden).

Uit geraadpleegde paleogeografische kaarten (afbeelding 4) blijkt dat gedurende de laatste ijstijd (het Weichselien, 116.000 – 11.500 voor heden) het plangebied zich tussen een glaciële afzetting in het zuidwesten (stuwwal) en een rivierdal in het noordoosten. In dit rivierdal vindt in de loop van de tijd veenvorming plaats. Dit zorgt ervoor dat tussen 1500 en 500 voor Chr. het veen zich uitbreidt tot aan de noordzijde van het plangebied. Tussen 800 en 1500 na Chr. verdwijnt het veen weer uit de omgeving van het plangebied.

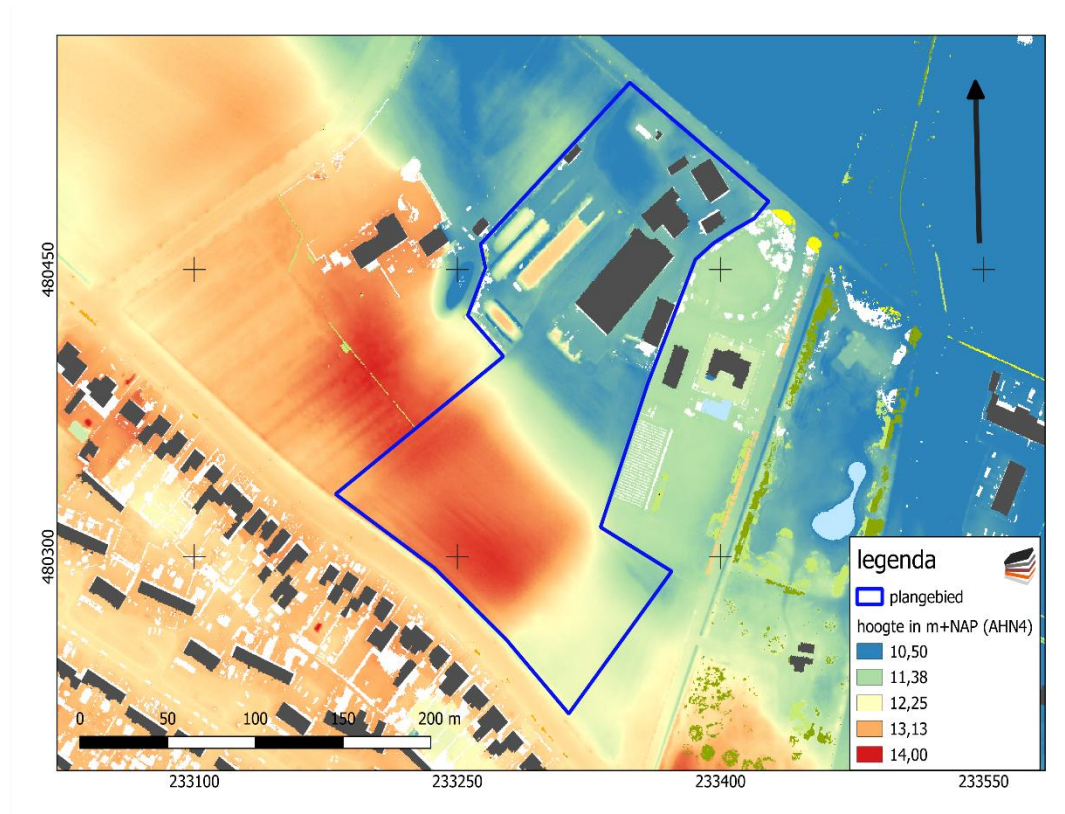
Afbeelding 4. Paleogeografische ontwikkeling van 9000 voor Chr. – 1500 na Chr. (naar Vos e.a., 2020).

Op de geomorfologische kaart (Bijlage 5) ligt de zuidelijke helft van het plangebied in een zone met gordeldekzandruggen en de noordelijke helft in een zone met gordeldekzandwelvingen. Een gordeldekzandrug is gevormd tegen of nabij een stuwwal. Stuwwallen zijn meestal omringd door een pakket windafzettingen die op sneeuwsmeltwaterafzettingen als een gordel tegen de stuwwal aanliggen. Een gordeldekzandwelving is gevormd tegen of nabij een stuwwal. Stuwwallen zijn meestal omringd door een pakket windafzettingen die op sneeuwsmeltwaterafzettingen als een gordel tegen de stuwwal aanliggen. Welvingen zijn daarbij wat minder geprononceerd dan gordeldekzandruggen.

Op het AHN (Actueel Hoogtebestand Nederland, zie bijlage 6) is te zien dat het plangebied op de overgang ligt van het hoger gelegen landschap ten zuiden van het plangebied naar

het lager gelegen gebied ten noorden van het plangebied. Het hoger gelegen gebied komt overeen met de stuwwal zoals weergegeven op de geomorfologische kaart.

Op onderstaande detailopname van het AHN is te zien dat de zuidelijke helft van het plangebied bijna 3 m hoger ligt dan het noordelijke. Verder zijn tussen de zuidelijke en noordelijke helft van het plangebied scherpe overgangen te zien in de hoogten. Dit kan wijzen op ophoging of afgraving binnen het plangebied, maar zal zeker ook te maken hebben met een plaggendek dat is aangebracht op de gordeldekzandrug in het zuiden.

Afbeelding 5. Detailopname van het plangebied op het AHN.

Bodemkundig (Bijlage 8) ligt het gebied in een zone met hoge zwarte enkeerdgronden. Enkeerdgronden zijn zandgronden met een plaggendek. Dit plaggendek is vanaf de Late Middeleeuwen gevormd door het periodiek opbrengen van met mest vermengde plaggen op de akker. Doel hiervan was de bodemvruchtbaarheid op peil te houden of te verbeteren. Enkeerdgronden zijn voor wat betreft archeologie om twee redenen relevant. De oudste enkeleerdgronden zijn meestal ontstaan op locaties die ook vóór het in zwang komen van plaggenbemesting al als akker in gebruik waren. Dat waren meestal relatief hooggelegen, goed ontwaterde zandgronden die redelijk goed met de toenmalige landbouwtechnieken konden worden bewerkt. Door deze eigenschappen zijn deze gronden vaak al heel vroeg – soms al vanaf het Midden-Neolithicum – in gebruik genomen als landbouwgrond. Resten van bewoning uit deze perioden wordt daarom vaak onder een plaggendek aangetroffen. Daarnaast fungeert het plaggendek in meer moderne tijden als een dikke beschermende laag, waardoor eventueel aanwezige resten niet of in mindere mate zijn aangetast door allerlei bodemingrepen.

2.3 ARCHEOLOGIE

2.3.1 BEKENDE ARCHEOLOGISCHE WAARDEN

Bijlage 9 toont de locaties van de bekende archeologische waarden en de uitgevoerde archeologische onderzoeken in de omgeving van het plangebied. In het onderzoeksgebied zijn diverse waarnemingen bekend:

Zaakidentificatie 3069799100 betreft een fragment steengoed uit de Nieuwe Tijd Vroeg. De vondstlocatie bevindt zich op 260 m ten noorden van het plangebied.

Zaakidentificatie 4026942100 betreft een drieknoppenfibula uit de Romeinse Tijd. De vondstlocatie bevindt zich op 210 m ten noordwesten van het plangebied.

2.3.2 AMK-TERREINEN

AMK-terreinen (= Archeologische Monumentenkaart) zijn terreinen waarvan bekend is dat zich archeologische resten in de grond bevinden. Het archeologisch belang daarvan is bovendien gewaardeerd. Zo zijn er AMK-terreinen van archeologische waarde en van hoog, zeer hoog archeologisch belang en wettelijk beschermde AMK-terreinen van zeer hoog archeologisch belang).

Binnen het onderzoeksgebied is onderstaand AMK-terrein geregistreerd:

Monumentnummer 13620 betreft een terrein met de resten van de havezate 'Oosterhof'. Het schultengoed Oosterhof wordt het eerst genoemd in 1324. Vanaf circa 1413 tot omstreeks 1863 wordt het huis continu bewoond. Na 1863 wordt het gebouw meestal als zomerverblijf gebruikt, waarna het in verval raakt. In 1966-1967 werd het gebouw gerestaureerd en het resterende bouwwerk vernieuwd. In de havezate is het Museum Rijssen gevestigd. Het gebouw is een rijksmonument. . Het terrein bevindt zich op 190 m ten noorden van het plangebied.

2.3.3 GEMEENTELIJKE VERWACHTINGSKAART

Op de gemeentelijke verwachtingskaart (bijlage 7) ligt het plangebied in een zone met een middelhoge verwachting.

2.3.4 EERDER ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK

In de omgeving van het plangebied hebben eerder archeologische onderzoeken plaatsgevonden. De onderzochte locaties zijn afgebeeld in bijlage 9.

Zaakidentificatie 5535243100 betreft een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd door Laagland Archeologie in 2024.⁶ Later in hetzelfde jaar is als vervolg op dit onderzoek een archeologische begeleiding uitgevoerd (zaakidentificatie 5595646100). Het onderzoeksgebied bevindt zich op 20 m ten noorden van het plangebied.

⁶ Hendriks 2024

Op deze locatie bestaat de bodemopbouw overwegend uit een bouwvoor van donkerbruingrijs tot donkergrijszwart matig humeus zand met matig veel baksteenpuin van zowel rode als gele bakstenen. Hieronder was een menglaag aanwezig welke sterk gebioturbeerd was. Deze laag bestond uit bruingrijs en geel gevlekt zand met humusbrokken. Hieronder was de C-horizont aanwezig. De C-horizont bestond uit zwak siltig, zeer fijn, lichtwitgeel tot oranjegeel zand met weinig tot matig veel ijzerinspoeling. De mate van ijzerinspoeling varieerde van locatie tot locatie.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn meerdere sporen waargenomen waarvan de meerderheid in de Middeleeuwen t/m Nieuwe Tijd wordt gedateerd. Het betreft met name paalkuilen en greppels. Ook zijn er meerdere fragmenten steengoed en kogelpotaardewerk geborgen. Een van de oudere sporen betreft enkele haardkuilen in proefsleuf 5. Hoewel er geen vondstmateriaal uit de kuil komt wijst de vervaging van de sporen op grote ouderdom. Op dit moment worden ze tussen de Prehistorie en de Vroege Middeleeuwen gedateerd.

Zaakidentificatie 4609949100 betreft een booronderzoek uitgevoerd door Hamaland Advies vof in 2018.⁷ Het onderzoeksgebied bevindt zich op 80 m ten oosten van het plangebied. Op basis van het bureauonderzoek geldt een middelhoge verwachting voor alle archeologische perioden. Tijdens het veldonderzoek is gebleken dat de bodem tot in de C-horizont is verstoord. Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Op basis van de resultaten van het veldonderzoek wordt archeologisch vervolgonderzoek niet noodzakelijk geacht.

Zaakidentificatie 2295049100 betreft een booronderzoek uitgevoerd door Sweco in 2010.⁸ Het onderzoeksgebied bevindt zich op 120 m ten oosten van het plangebied. Op basis van het bureauonderzoek geldt een middelhoge tot hoge verwachting voor alle archeologische perioden. Tijdens het veldonderzoek is gebleken dat de bodem tot in de C-horizont is verstoord. Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Op basis van de resultaten van het veldonderzoek wordt geen archeologisch vervolgonderzoek geadviseerd.

Zaakidentificatie 4008393100 betreft een booronderzoek uitgevoerd door Laagland Archeologie in 2016.⁹ Het onderzoeksgebied bevindt zich op 130 m ten zuidwesten van het plangebied. Op basis van het bureauonderzoek geldt een hoge verwachting voor archeologische resten. De nadruk ligt hierbij op resten uit de Bronstijd t/m Romeinse Tijd. Tijdens het veldonderzoek is gebleken dat de bodem tot in de C-horizont is verstoord. Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Op basis van de resultaten van het veldonderzoek wordt archeologisch vervolgonderzoek niet noodzakelijk geacht.

Zaakidentificatie 2114864100 betreft een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd door BAAC BV in 2006.¹⁰ Het onderzoeksgebied bevindt zich op 390 m ten westen van het plangebied. Op basis van het eerder uitgevoerde booronderzoek bleek dat het grootste deel van het Coberco-terrein diep is verstoord. In het noordwestelijke deel van het terrein werd echter een onverstoorde bodemopbouw vastgesteld. Dit terrein vormt het onderzoeksgebied van het huidige proefsleuvenonderzoek. Tijdens het veldonderzoek zijn onder het plaggendek zowel vondsten als sporen aangetroffen. Dit betreffen nederzittingsresten uit de Vroege – Midden IJzertijd. Op basis van de resultaten van het veldonderzoek zou de nederzetting normaliter als behoudenswaardig worden beschouwd. Het betreft overigens een klein terrein (ongeveer 1000 m²). De kans dat zich buiten de proefsleuven nog een

⁷ Van der Kuijl 2018

⁸ Fijma 2011

⁹ Brouwer 2016

¹⁰ Eeltink en Otter 2006

huisplattegrond bevindt wordt daarom laag geacht. Daarom wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd voor het plangebied.

2.4 HISTORIE

Vermoedelijk werd rond 770 na Chr. een kerk gesticht in Rijssen door Lebuïnus. De eerste vermelding van Rijssen komt voor in een goederenregister uit 1188, waar gesproken wordt van 'Risne'. Vermoedelijk had Rijssen toen al een stenen kerkje, dat de hoofdkerk van de parochie vormde. Bisschop Otto III verleende in 1243 stadsrechten om een versterkt punt te bezitten tegen de opstandige graven van Goor.¹¹

Ten noorden van het plangebied ligt de Havezate Oosterhof. De havezate wordt voor het eerst genoemd in 1334 maar is mogelijk ouder. Voor verdere informatie zie paragraaf 2.3.2.

Op de Hottingerkaart van 1787 is te zien dat het plangebied zich op bouwlanden bevindt ten zuiden van de Havezate Oosterhof. Op de eerste kadastrale kaart (circa 1832) is in de noordoosthoek bebouwing aanwezig. Dit betreft Erve Mensink, een allodiaal erf dat in ieder geval ouder is dan 1727.¹² Het hoofdgebouw (gebouwd in 1800)¹³ bestaat nog steeds. Het is niet bekend tot hoe ver het erf teruggaat. Ene Gerrit Mensink (waarschijnlijk geboren enkele jaren na 1620) is mogelijk de stamvader van de familie Mensink op dit erf.¹⁴

Op een kaart van omstreeks 1677 (niet afgebeeld) is de havezate Oosterhof direct ten noorden van het erf wel aangegeven, maar het erf niet.¹⁵ Op de betreffende kaart zijn boerenerven echter niet met naam aangegeven en is bebouwing op zijn best indicatief ingetekend. Op een kaart uit 1754 (niet afgebeeld)¹⁶ is ter hoogte van het erf wel bebouwing ingetekend, maar het is niet te achterhalen of hiermee havezate Oosterhof wordt aangeduid of wat anders. Wegtrajecten en bouwlandbegrenzingslijnen zijn alleen in grote lijnen ingetekend.

Een klein deel van het plangebied was in 1832 bebouwd. Het resterende terrein was overwegend in gebruik als bouwland, maar halverwege het plangebied liep een (zand)pad waaraan een perceeltje hooiland lag. Op basis van de verkaveling in het plangebied kan worden aangenomen dat het hier om een tamelijk late ontginning gaat (kampontginning). Meer in westelijke richting komen onregelmatige en kleinschalige ontginningen voor. Dit betreft waarschijnlijk zeer oude ontginningen, wellicht uit de Vroege Middeleeuwen of zelfs ouder. Zuidelijk van het plangebied loopt een voorloper van de huidige Enterstraat. Dit is een oude doorgaande route die tenminste in 1648 al aanwezig was.¹⁷

¹¹ Overlevering heemkunde vereniging Rijssen

¹² Horigheid.nl

¹³ Bagviewer.nl

¹⁴ Bron: vandennoort.org

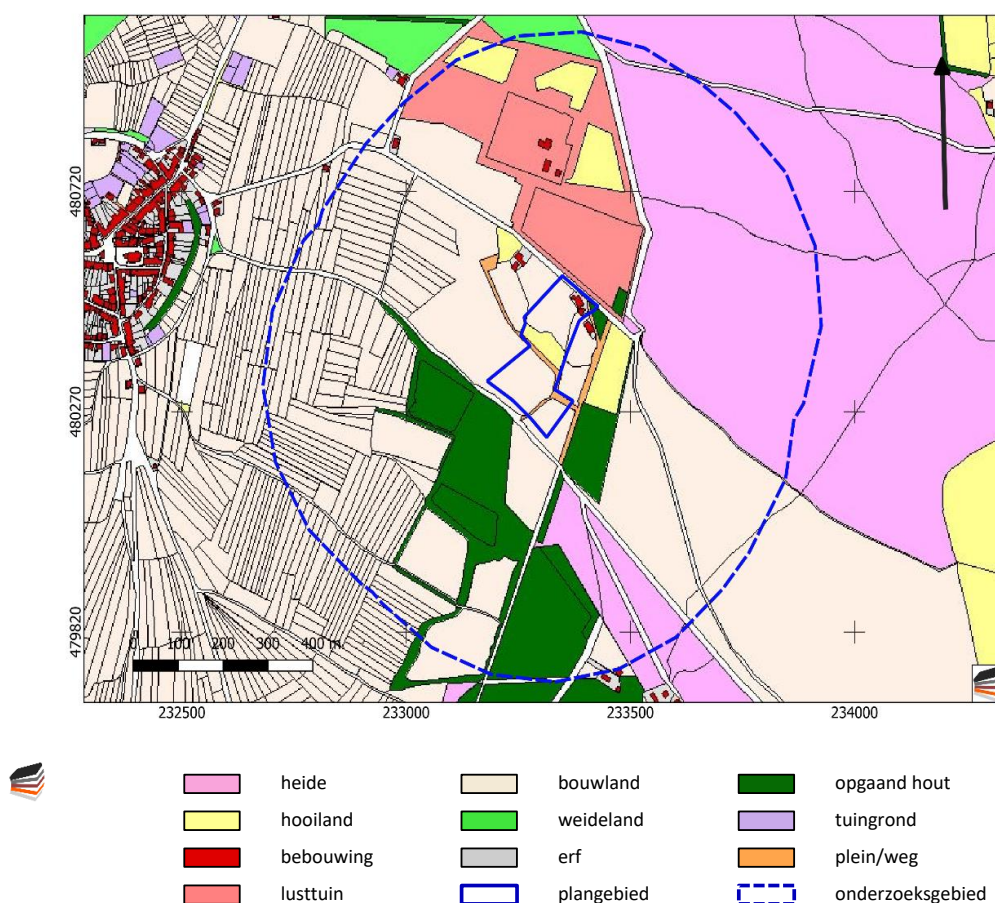
¹⁵ Geraadpleegd is de *Transisalanica Provincia vulgo Over-Yssel* van Nicolaas ten Have, omstreeks 1677.

¹⁶ Geraadpleegd is de kaart van Hattinga (zuid) uit 1754. Bron: geoportaaloverijssel.nl

¹⁷ Bron: geoportaaloverijssel.nl

Afbeelding 6. Uitsnede van de Hottingerkaart van 1787, de locatie van het plangebied is (bij benadering) rood omcirkeld.

Afbeelding 7 minuutplan, circa 1832. Bron: hisgis.nl.

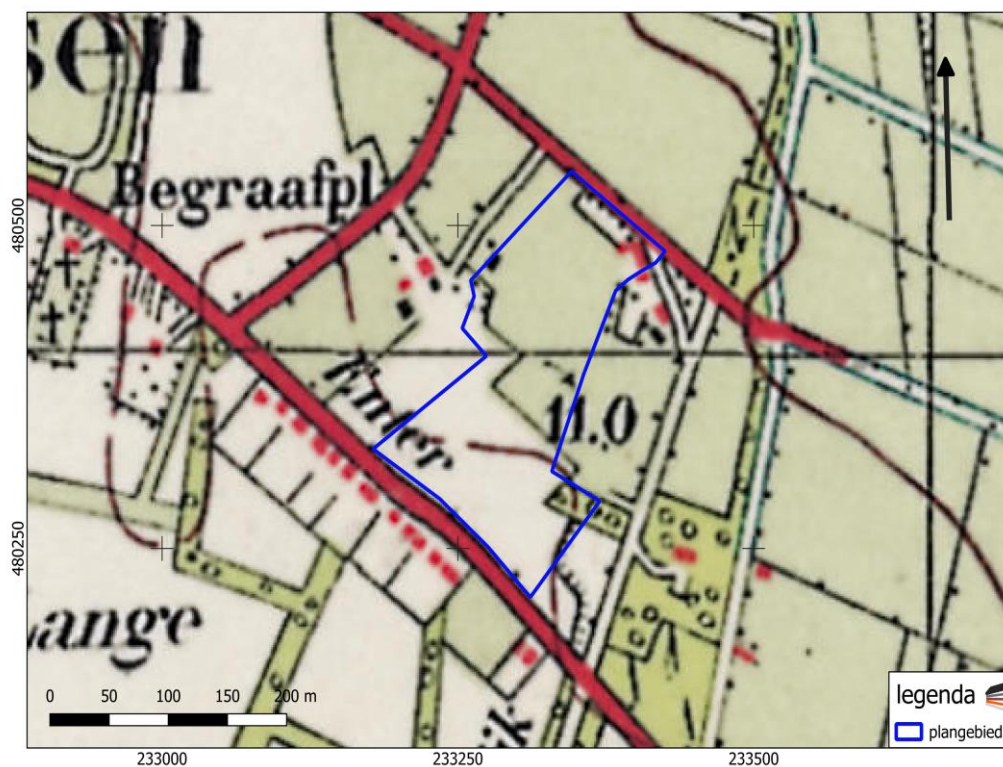
Op de topografische kaart van 1900 (zie Afbeelding 8) is het plangebied is alleen het zuidelijk plangebied nog in gebruik als bouwland. Op de kaart is bovendien aldaar een verhoging aangegeven. Dit betreft dit een es, waarschijnlijk aangebracht op een dekzandopduiking. De noordelijke helft van het plangebied is rond 1900 grotendeels in gebruik als grasland. Dat doet vermoeden dat de gronden ongeschikt zijn gebleken voor akkerbouw. Waarschijnlijk is dat toe te schrijven aan een relatief lage ligging en een daarmee gepaard gaande te hoge grondwaterstand. Dit werpt vraagtekens op bij de aanwezigheid van een plaggendeek op dit noordelijke deel. Toepassing van plaggenbemesting is een zeer grote investering in tijd en arbeid voor de bewoners van een boerenerf in een tijdperk waar nog geen machines aanwezig waren. Die investering werd waarschijnlijk niet lichtzinnig gemaakt

Rond 1935 verschijnt bebouwing ten westen en ten zuiden van het plangebied (Afbeelding 9). In 1969 en 1980 word extra bebouwing aan het erf toegevoegd.¹⁸ Dit is weergegeven op de topografische kaarten van 1976 en 1988 (Afbeelding 10 en Afbeelding 11).

Afbeelding 8. Uitsnede uit de topografische kaart van 1900. Bron: Topotijdreis.nl

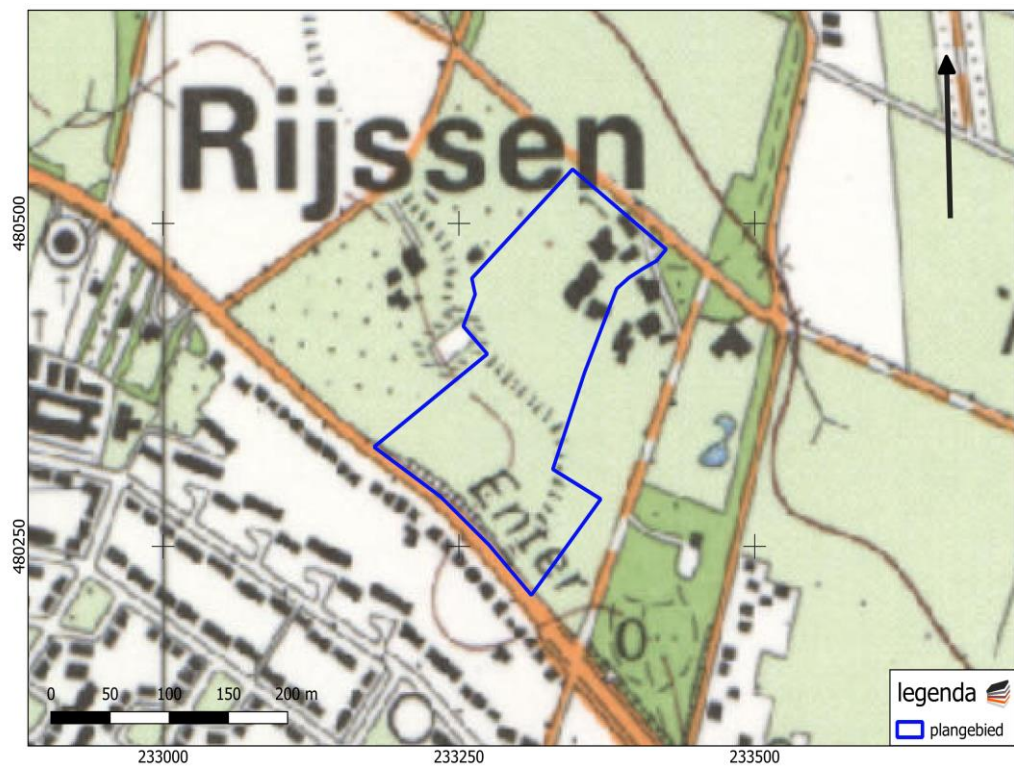
¹⁸ Bagviewer.nl

Afbeelding 9. Uitsnede uit de topografische kaart van 1935. Bron: Topotijdreis.nl

Afbeelding 10. Uitsnede uit de topografische kaart van 1976. Bron: Topotijdreis.nl

Afbeelding 11. Uitsnede uit de topografische kaart van 1988. Bron: Topotijdreis.nl

HOOFDSTUK **3** CONCLUSIE EN VERWACHTINGSMODEL

3.1 CONCLUSIE

Het plangebied ligt in het Overijssels-Gelders zandgebied. Uit geraadpleegde paleogeografische kaarten blijkt dat gedurende de laatste ijstijd het plangebied zich tussen een glaciële afzetting in het zuidwesten (stuwwal) en een rivierdal in het noordoosten. In dit rivierdal vindt in de loop van de tijd veenvorming plaats. Dit zorgt ervoor dat tussen 1500 en 500 voor Chr. het veen zich uitbreidt tot aan de noordzijde van het plangebied. Tussen 800 en 1500 na Chr. verdwijnt het veen weer uit de omgeving van het plangebied. Op de geomorfologische kaart ligt de zuidelijke helft van het plangebied in een zone met gordeldekzandruggen en de noordelijke helft in een zone met gordeldekzandwelvingen. Bodemkundig ligt het gebied in een zone met hoge zwarte enkeerdgronden.

In de omgeving van het plangebied zijn archeologische resten uit alle archeologische perioden bekend. De nadruk ligt hierbij op resten uit de Middeleeuwen tot en met de Nieuwe Tijd.

Op de Hottingerkaart van 1787 is te zien dat het plangebied zich op bouwlanden bevindt ten zuiden van de Havezate Oosterhof. Op de eerste kadastrale kaart (circa 1832) is het plangebied en haar omgeving nog grotendeels onbebouwd. Het overgrote deel van het terrein is aangeduid als bouwland. In de noordoostelijke hoek van het plangebied ligt een boerenerf. Dit betreft (een deel van) Erve Mensink. Erve Mensink is een allodiaal erf dat in ieder geval ouder is dan 1727. Verder loopt door het midden van het plangebied een weg en tegen de noordzijde van deze weg is een deel van het plangebied in gebruik als hooiland.

De oudste aanwezige bebouwing in het plangebied stamt uit 1800. In 1969 en 1980 word extra bebouwing aan het erf toegevoegd (schuur/kapschuur respectievelijk stal). De geplande nieuwbouw is grotendeels gepland ter hoogte van de huidige stal en (kap)schuur, zie onder. Iets ten noordoosten daarvan lag het historische erf zoals dat in 1832 op de kaart is aangegeven. Het hoofdgebouw uit 1800 bestaat nog steeds en blijft in de nieuwe situatie behouden.

Afbeelding 12. Locatie nieuwbouw ten opzichte van huidige bebouwing en het historische erf.

3.2 VERWACHTINGSMODEL

Op basis van geomorfologische kenmerken geldt een middelhoge verwachting voor de periode Paleolithicum – Vroeg Neolithicum. Het zuidelijke deel van het plangebied ligt iets hoger in het landschap en het noordelijke deel van het plangebied lag tijdens de voorlaatste ijstijd bij een rivierdal. Dit maakte het plangebied waarschijnlijk geschikt voor steentijdbewoning.

Voor de periode Midden-Neolithicum tot en met Vroege Middeleeuwen geldt een hoge verwachting, met name in het zuidelijke plangebied. In de zuidelijke helft van het plangebied ligt een hoger gelegen stuk grond dat in historische tijden in gebruik was als bouwland. Waarschijnlijk betreft dit een es. Op basis van de inventarisatie kan aangenomen worden dat het terrein ook geschikt was voor vroegere methoden van akkerbouw. Verder ligt in de noordoostelijke hoek van het plangebied bebouwing van Erve Mensink. Eventuele voorgangers van dit erf zouden op de rand van de es verwacht kunnen worden. Op basis van het bureauonderzoek wordt vooralsnog aangenomen dat Erve Mensink (het latere Erve Vosman) op zijn vroegst in de 17^e eeuw is te dateren.

Voor de periode Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd geldt ook een hoge verwachting. Zoals eerder vermeld ligt in de noordoostelijke hoek van het plangebied het historische erf

Mensink. Dit erf is minstens vanaf 1727 in gebruik. Ter hoogte van de bebouwing kunnen daarom oudere (bij)gebouwen worden verwacht die verband houden met dit erf. De oudste nog bestaande bebouwing in het plangebied stamt uit 1800. Deze bebouwing blijft wel behouden.

Eventuele nederzettingen uit de steentijd hebben een omvang van 50 – 200 m² (kleine variant) of 200 – 1000 m² (middelgrote variant). Nederzettingen uit de periode Bronstijd – middeleeuwen hebben meestal een omvang tussen 500 – 2000 m² (huisplaats) of meer dan 8000 m² (dorp).¹⁹

Deze resten liggen in de top van de natuurlijke ondergrond, mogelijk dicht onder het maaiveld onder een bouwvoor of eventuele ophogingslaag. De natuurlijke bodem wordt hier gevormd door dekzand waarin zich een podzol heeft ontwikkeld. Eventuele resten bestaan uit vuursteenstrooiingen (voornamelijk Laat-Paleolithicum tot en met Neolithicum, in mindere mate Bronstijd en IJzertijd). Daarnaast kan (gefragmenteerd) aardewerk worden verwacht, evenals houtskool, verbrande huttenleem en natuursteen. Vanaf ongeveer de 17^e eeuw is ook baksteen te verwachten (rurale gebieden; in bewoningskernen al eerder). Deze vondstcategorieën bevinden zich aan of in het pleistocene zand, direct onder een bouwvoor. Daarnaast kunnen grondsporen worden verwacht. Het gaat daarbij overwegend om paalkuilen, greppels en afvalkuilen en dergelijke. Deze bevinden zich in de top van de pleistocene ondergrond en kunnen zich tot op grote diepte uitstrekken.

3.3 ADVIES

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek worden archeologische resten verwacht. De geplande bodemingrepen zullen deze resten zeer waarschijnlijk aantasten. We adviseren daarom vervolgonderzoek aan in de vorm van een verkennend booronderzoek. Hierbij worden verspreid over de toegankelijke delen van het plangebied in totaal twaalf grondboringen gezet. De boringen hebben tot doel het archeologische verwachtingsmodel te toetsen en zo nodig aan te vullen. Met dit booronderzoek wordt de bodemopbouw in kaart gebracht. Aangezien de daadwerkelijke bodemopbouw in het plangebied niet precies bekend is, vormt een verkennend booronderzoek de aangewezen onderzoeksmethode. Op basis van de resultaten van dit onderzoek kunnen kansrijke delen worden geselecteerd voor eventueel vervolgonderzoek, terwijl delen met geen of weinig kansrijke delen van vervolgonderzoek kunnen worden uitgesloten.

¹⁹ bron: Tol e.a., 2006.

HOOFDSTUK 4 VELDONDERZOEK

4.1 BESCHRIJVING ONDERZOEKSMETHODIEK

Het veldonderzoek heeft tot doel om meer inzicht te verkrijgen in de fysische situatie in het plangebied. Het dient de in het plangebied aanwezige bodems, de mate van verstoring en de aanwezigheid van potentiële archeologische niveaus in kaart te brengen. Aan de hand daarvan kan er voor het plangebied een gespecificeerd verwachtingsmodel worden opgesteld dat gedetailleerder en nauwkeuriger is dan een verwachtingsmodel dat louter gebaseerd is op bronnen en globalere bodem- en geomorfologische kaarten.

Voor het booronderzoek niet-toegankelijke en/of verstoorde delen zijn aangegeven op de kaart in bijlage 3.

Voor aanvang van het veldonderzoek is een Plan van Aanpak (PvA) opgesteld²⁰ en gedeponereerd in Archis3. Het veldonderzoek bestond uit het zetten van 12 verkennende boringen. Verkennend booronderzoek is een snelle en kostenefficiënte onderzoeksmethode om de archeologische potentie van een plangebied in kaart te brengen. Aangezien de specifieke bodemopbouw in het plangebied niet bekend is, is verkennend onderzoek in dit stadium de meest geschikte onderzoeksmethode.

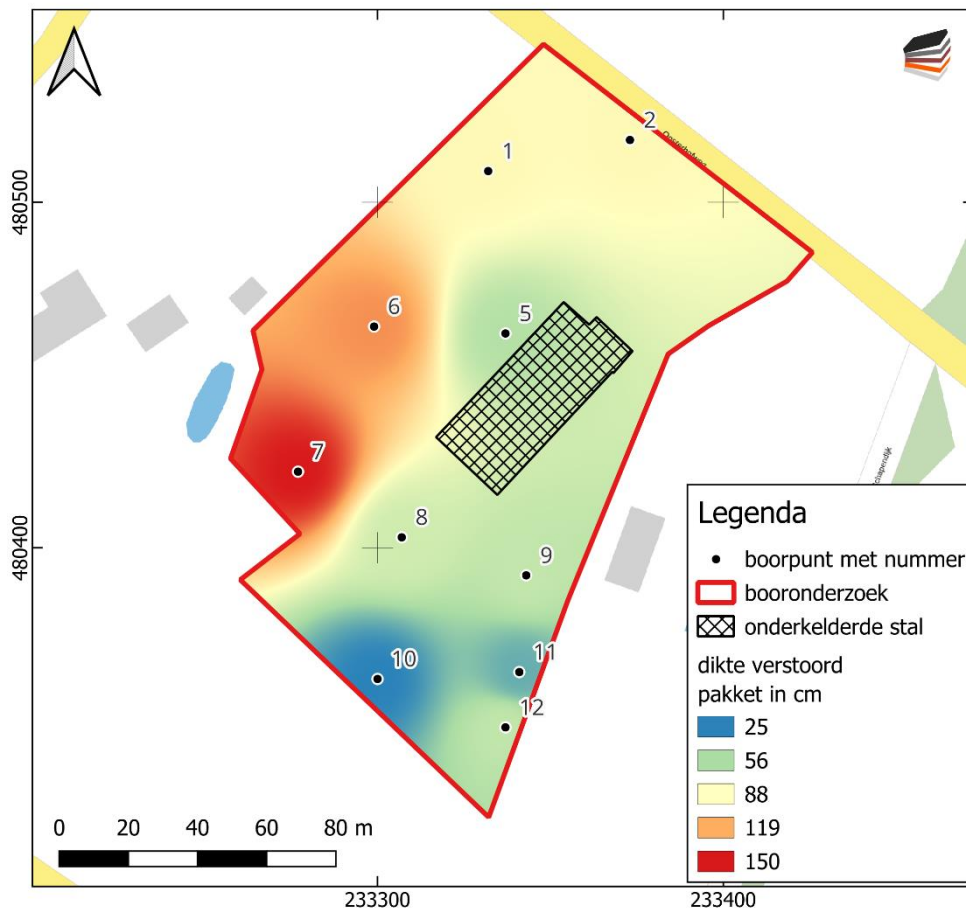
De boringen zijn uitgevoerd met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm. De boorkernen zijn visueel geïnspecteerd op het voorkomen van archeologische indicatoren. Twee boringen (3 en 4) zijn ondanks de inzet van een *riverside* boor gestagneerd op een puinverharding. De boringen zijn gemeten met GPS met een nauwkeurigheid van 2 m. Het bodemprofiel is beschreven volgens de norm NEN 5104 en ASB. De NAP-maaiveldhoogtes van de boringen zijn bepaald aan de hand van het AHN. De profielbeschrijvingen zijn opgenomen in Bijlage 11. De boorpuntenkaart met de posities van de boringen is opgenomen in bijlage 10.

4.2 RESULTATEN: LITHOLOGIE, LITHOGENESE EN BODEMONTWIKKELING

In de meeste boringen is een AC-profiel aangetroffen. Het verstoorde pakket (A-horizont) bestaat uit diverse zandlagen, variërend van uiterst fijn tot matig fijn, zwak siltig tot matig siltig en zwak tot sterk humeus. De laagkleuren tonen eveneens flinke variatie, van geelgrijs tot donkergrijszwart. De lagen zijn meestal gevlekt, waarbij de vlekken meestal tamelijk scherp begrenst zijn. Uitzondering vormt een donkergrijze zandlaag in boring 2 in het meest noordoostelijke plangebied. Tussen 60-80 cm -mv is hier sprake van slecht gedefinieerde vlekken die niet subrecent lijken. Deze laag is onder en boven onscherp begrensd.

²⁰ E. Brouwer, 2024

Ook de lagen onderling zijn meestal scherp begrensd. In diverse boringen zijn inclusies als gele zandbrokjes, baksteen en mortel gezien. Voor zover kon worden bepaald betreft het industrieel gebakken baksteen. Onderstaande afbeelding geeft een interpolatie van de dikte van het verstoorte pakket.

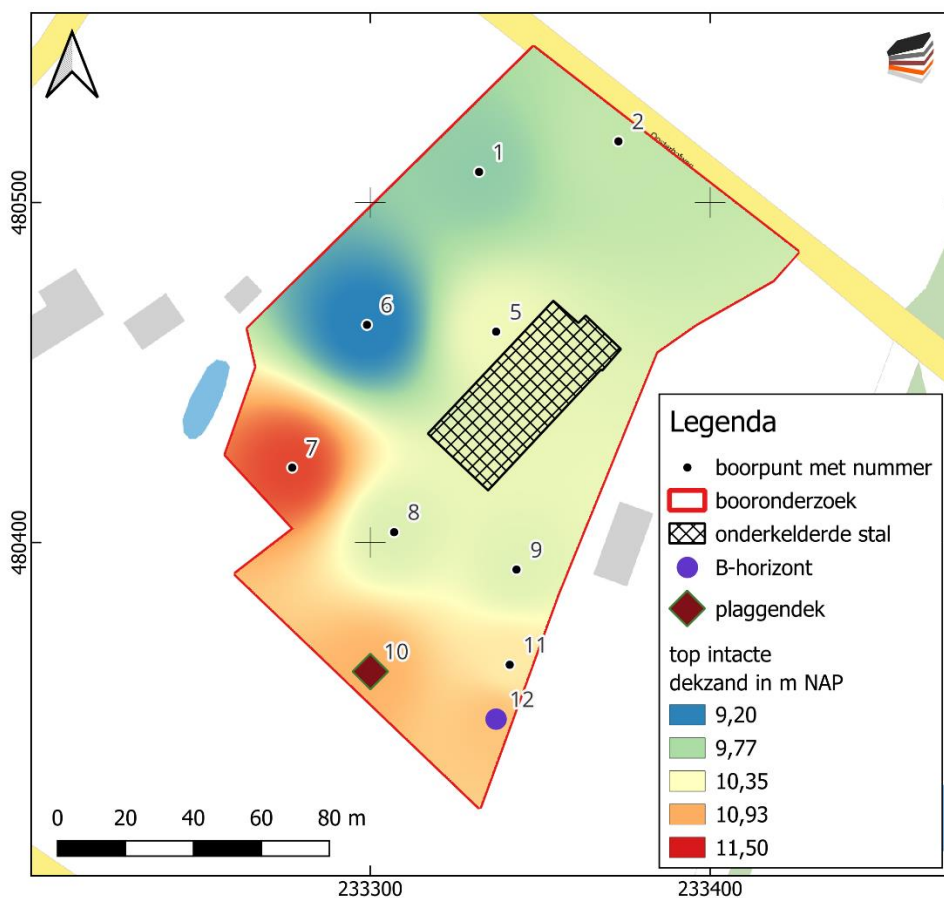
Afbeelding 13. Dikte verstoord pakket (interpolatie).

Ter hoogte van het historisch erf is de bodem verstoord tot circa 55 – 85 cm -mv. In de westelijke hoek is dit pakket dikker. De grond is hier deels opgehoogd en in het verleden lagen hier sleufsilo's. In het zuidelijke deel reikt de verstoring minder diep. In boring 11 en 12 gaat het nog ongeveer 40 respectievelijk 65 cm, maar in boring 10 is onder een bouwvoor van 25 cm sprake van een plaggendeek tot 70 cm -mv.

De onderliggende natuurlijke intacte bodem bestaat uit dekzand. In de meeste boringen is alleen een C-horizont aanwezig. Deze bestaat uit zeer-matig fijn, zwak-matig zand. Deze laag is overwegend wit/beige gekleurd. In het zuidelijke deel wordt het zand wat geler van kleur en verschijnen ook roestvlekjes (gley).

Onderstaande afbeelding toont de NAP-hoogte van de nog intacte dekzandtop. Dit komt grotendeels overeen met het beeld op het AHN, namelijk dat in het zuidwestelijke plangebied een dekzandopduiking ligt. De opduiking in boring 7 geeft waarschijnlijk een vertekend beeld. De maaiveldhoogte is afgeleid van het AHN4. Hierop zijn nog verhogingen aangegeven die ten tijde van het veldonderzoek niet of minder aanwezig waren.

In één boring is nog een (verploegd) plaggendek herkend (boring 10). In boring 12 is een 5 cm dik restant van een bruinegekleurde B-horizont gezien.

Afbeelding 14. Top intacte dekzand in m +NAP (interpolatie).

4.3 RESULTATEN: ARCHEOLOGIE

Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Opsporing hiervan vergt meer intensieve vormen van archeologisch veldonderzoek en was niet het doel van het hier uitgevoerde verkennende booronderzoek (zie paragraaf 1.7).

HOOFDSTUK 5 CONCLUSIE EN VERWACHTING

De bodemopbouw is grotendeels tot in de C-horizont verstoord. Hier is geen podzolbodem aangetroffen en het is maar de vraag of hier in het verleden bodemvorming heeft plaatsgevonden. Het ontbreken van roestdeeltjes in het dekzand wijst op natte omstandigheden. De verwachting op resten ouder dan de Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd kan daarom worden bijgesteld naar 'laag'. Het plangebied was waarschijnlijk te nat voor bewoning en akkerbouw. Voor zover er in de omgeving sprake was van toenmalige bewoning, dan is deze op de nabijgelegen gordeldekzandrug te verwachten.

Het verstoorde pakket lijkt overwegend (sub)recent. In één boring is een wat oudere (niet-dateerbare) laag aangetroffen. Mogelijk hangt deze samen met het historische boerenerf. Het booronderzoek heeft bevestigd dat in het zuidelijke plangebied een zandopduiking ligt, die zich verder in zuidelijke richting uitbreidt. Hierop is een plaggendek aanwezig. In het te verstoren deel van het plangebied is geen plaggendek herkend. De hoge verwachting op resten van een boerenerf uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd kan worden bijgesteld van hoog naar middelhoog. Er zijn nauwelijks herkenbare oude bodemlagen gezien; er zijn geen indicatoren aangetroffen of resten die als grondsporen kunnen worden geduid. Dat betekent niet dat deze niet aanwezig zijn: verkennend booronderzoek is geen geschikte methode om dergelijke resten op te sporen. Er zijn geen duidelijke aanwijzingen dat de oorspronkelijke dekzandtop in het plangebied tot grote diepte is verstoord. Resten van oudere bebouwing (grondsporen) kunnen daarom nog in het aanwezige dekzand worden verwacht. Aangezien de geplande nieuwbouw voor een belangrijk deel overlapt met de huidige onderkelderde stal en andere bedrijfsgebouwen, kan worden aangenomen dat de bodem hier al grotendeels is verstoord.

HOOFDSTUK 6 SELECTIEADVIES

Binnen het plangebied kunnen nog resten van het historische Erve Mensink worden verwacht. Vermoedelijk is dit erf op zijn vroegst in de 17^e eeuw te plaatsen. Resten uit oudere perioden worden niet verwacht: de bodemopbouw in het te verstoren deel van het plangebied toont een AC-horizont. Die A-horizont lijkt hoofdzakelijk te gaan om (sub)recent verstoorte lagen. Dat sluit niet uit dat in de onderliggende C-horizont nog grondsporen bewaard kunnen zijn gebleven die met het historische erf samenhangen. Het hoofdgebouw uit 1800 blijft daarbij behouden. De geplande nieuwbouw vindt grotendeels plaats ter hoogte van de huidige, onderkelderde stal en deels op de locatie van een gefundeerde, maar niet onderkelderde schuur. Die nieuwbouw vindt buiten de begrenzing van het historische erf plaats. Ter hoogte van de stal is al sprake van een diepe bodemverstoring: hier zijn geen intacte archeologische resten meer te verwachten. Rondom de stal kan rekening worden gehouden met een insteek voor de kelders. Ter hoogte van de schuur kan nog buiten de fundering nog een intacte bodemopbouw zijn, maar de resultaten van het booronderzoek wijzen op een verstoorte bodemopbouw in het plangebied.

Om deze reden adviseren we geen vervolgonderzoek uit te voeren en het plangebied vrij te geven. Wel geldt uitdrukkelijk dat indien bij graafwerkzaamheden onverhoopt toch archeologische resten worden aangetroffen een wettelijke meldingsplicht geldt. Dit kan bij Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (033 421 74 56) of via de website: www.cultureelerfgoed.nl/contact.

Dit advies is overgenomen door de gemeente Rijssen-Holten, hierin vertegenwoordigd door de archeologisch adviseur van de gemeente, mevrouw dr. E. Kaptijn.

literatuur

- Berendsen, H.J.A., 2005 (1997). *Landschappelijk Nederland. De fysisch geografische regio's*. Assen.
- Berendsen, H.J.A., 2008. *De vorming van het land*. Assen.
- Borsboom, A.J. en J.W.H.P. Verhagen, 2012. KNA Leidraad Inventariserend Veldonderzoek. Deel: Proefsleuvenonderzoek (IVO-P). Gouda.
- Bosch, J.H.A., 2008. *Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1. Op basis van de Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 5.2. Deltares-rapport 2008-U-R0881/A*.
- Brouwer, E., 2016. *bureauonderzoek en ivo-verkennender fase Baanakkers te Enter, gem Wierden (Ov)*. Almelo.
- Brouwer, E., 2024. Plan van Aanpak ivo-verkennend Plangebied Oosterhofweg 244, Rijssen, Rijssen-Holten. Almelo.
- Eelstink, N.T.D. en Otter, Y., 2006. *Rijssen Coberco-terrein*. Deventer.
- Fijnma, P., 2011. *Archeologisch onderzoek Het Opbroek te Rijssen*. Arnhem.
- Hendriks, N. *Eerste bevindingen rapport Oosterhofpark, Rijssen, gemeente Rijssen-Holten (OV)*. Almelo.
- Kuijl, van der E.E.A., 2018. *Bureauonderzoek en Karterend Booronderzoek plangebied Villa Oosterhof Esch, Oosterhofweg 250 te Rijssen, gemeente Rijssen-Holten*. Zelhem.
- Mulder, E.F.J. de., 2003. *De ondergrond van Nederland*. Groningen.
- Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*, Nederlands Normalisatie-instituut Delft.
- Tol, A.J., J.W.H.P. Verhagen en M. Verbruggen, 2012. *Leidraad inventariserend veldonderzoek; Deel: karterend booronderzoek v2*. SIKB

Archeologische databases/internetbronnen

ArchisIII
www.boorstaten.nl
www.topotijdreis.nl
www.hisgis.nl
www.grondwatertools.nl
www.kadastralekaart.com

Gebruikte kaarten

Historische kaarten vanaf 1890 tot en met 2015. Bron: www.topotijdreis.nl. Geraadpleegd op 29-7-2024

Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN4), nauwkeurigheid Z-waarde <= 5 cm. Bron: www.ahn.nl. Geraadpleegd op 29-7-2024

Kaart waarnemingen, AMK-terreinen en onderzoeksmeldingen. Bron: www.zoeken.cultureelerfgoed.nl. Geraadpleegd op 29-7-2024

Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Bron: www.pdok.nl. Geraadpleegd op 29-7-2024

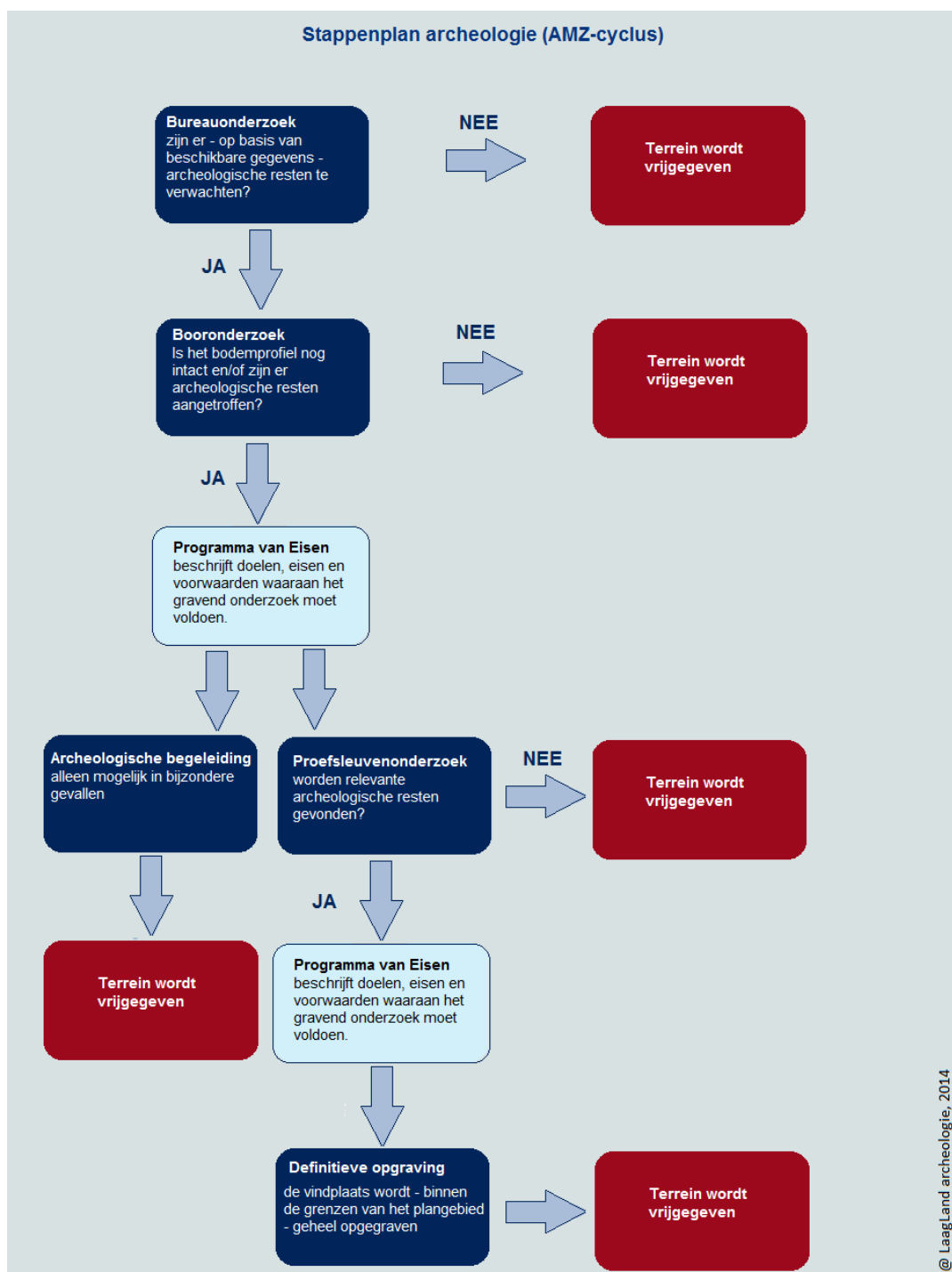
gemeentelijke archeologische verwachtingskaart. Bron: gemeente Rijssen-Holten.
Geraadpleegd op 29-7-2024

Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Bron: www.pdok.nl.
Geraadpleegd op 29-7-2024

minuutplan 1832. Bron: beeldbank.cultureelerfgoed.nl. Geraadpleegd op 29-7-2024

Topografische kaart, schaal 1:10.000. Bron: www.pdok.nl. Geraadpleegd op 29-7-2024

BIJLAGE 1 AMZ-CYCLUS

BIJLAGE 2 ARCHEOLOGISCHE PERIODEN

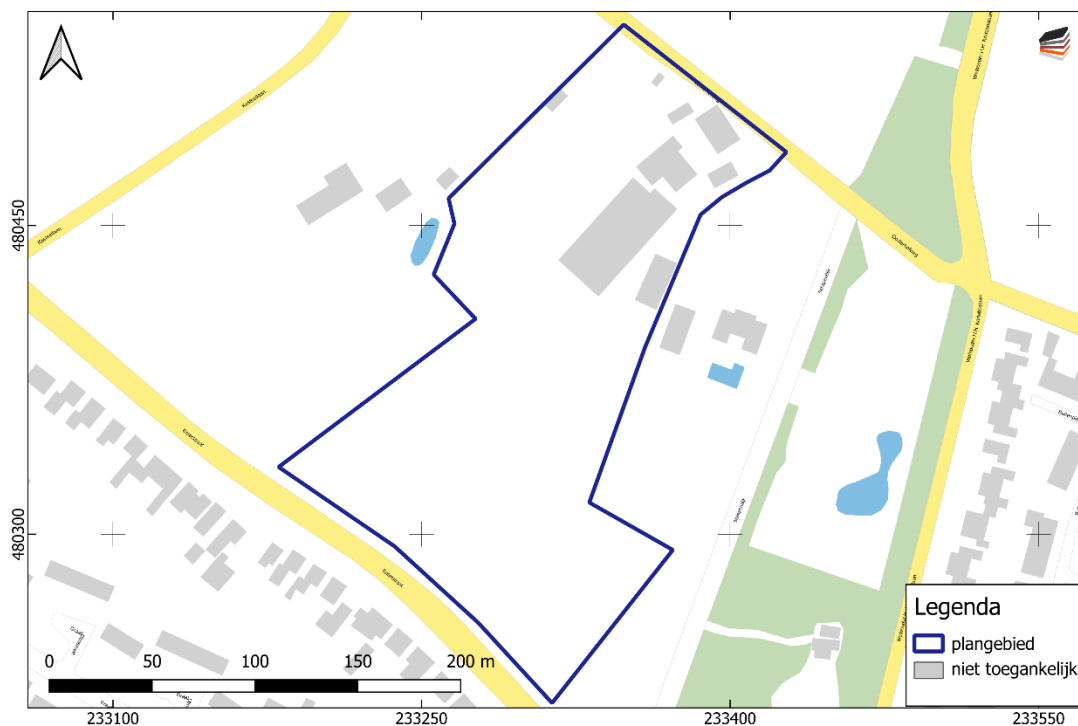
Archeologische perioden			Datering	
Nieuwe tijd		C	1795	
		B	1650	
		A	1500	
Middeleeuwen		Laat	1250	
		Vol	1050	
		vroeg	Ottoons	900
			Karolingisch	725
			Merovingisch	450
Romeinse tijd		Laat	270	
		Midden	70 na Chr.	
		Vroeg	15 voor Chr.	
Prehistorie	IJzertijd	Laat	250	
		Midden	500	
		Vroeg	800	
	Bronstijd	Laat	1100	
		Midden	1800	
		Vroeg	2000	
	Neolithicum	Laat	2850	
		Midden	4200	
		Vroeg	4900/5300	
	Mesolithicum	Laat	6450	
		Midden	8640	
		Vroeg	9700	
	Paleolithicum	Jong	35.000	
		Midden	250.000	
		Oud		
			@ Laagland Archeologie, 2014	

BIJLAGE 3 FOTO'S MESTKELDERS

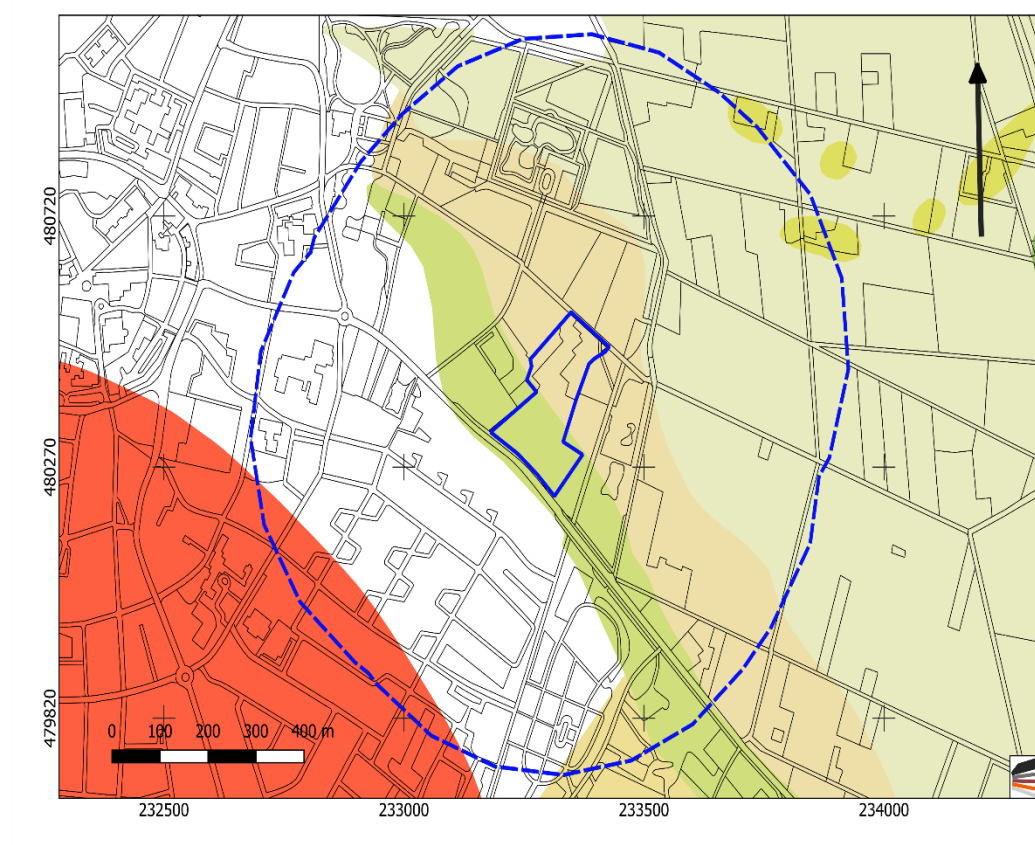

Foto's gemaakt op 19 september 2024. Onder de roosters liggen mestkelders. Deze lopen tot vrijwel de gehele lengte van de loods en zijn naar schatting ongeveer 180 cm diep.

BIJLAGE 4 NIET-TOEGANKELIJKE DELEN VOOR VELDONDERZOEK

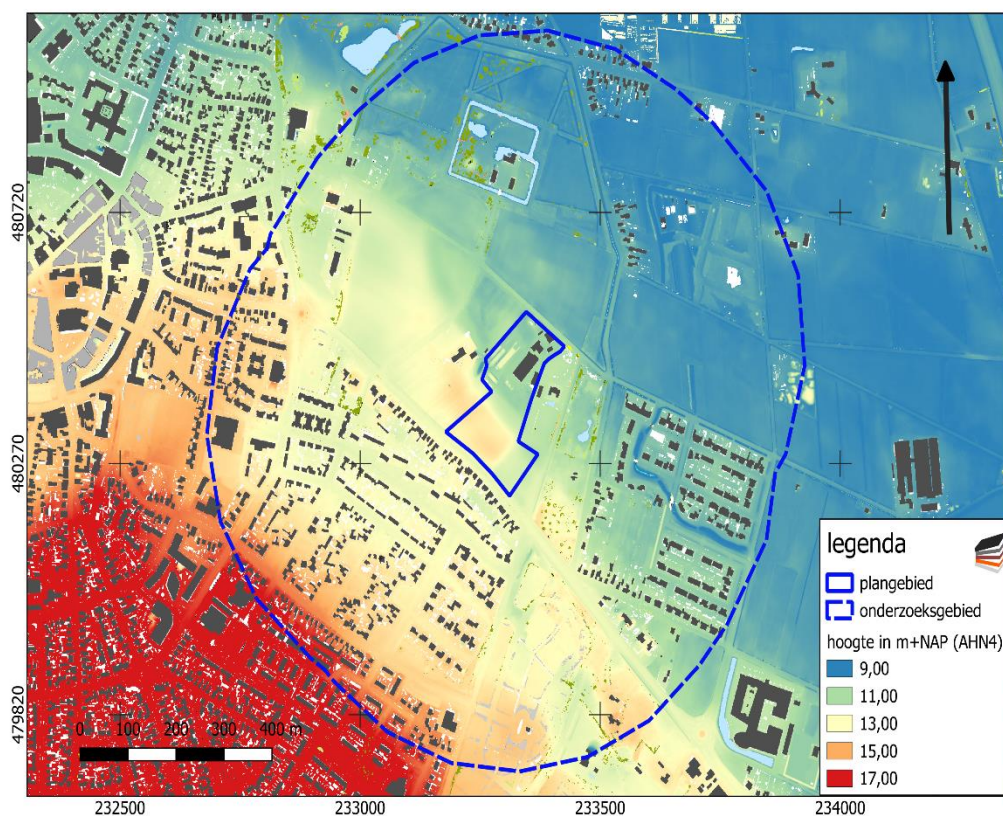
BIJLAGE 5 GEOMORFOLOGISCHE KAART

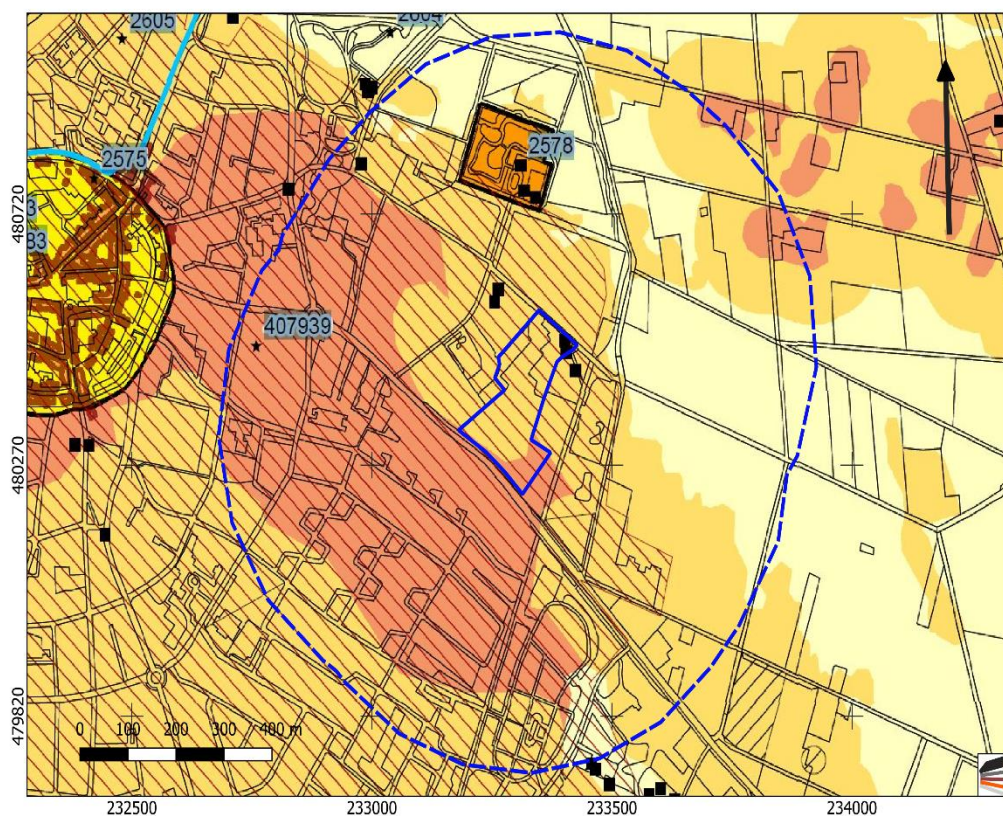
	2M53	vlakte van ten dele verspoelde dekzanden
	3B53	dekzandrug
	10B56	gordeldekzandrug
	2M52	gordeldekzandvlakte
	13B11	stuwwal
		plangebied
		onderzoeksgebied

BIJLAGE 6 ACTUEEL HOOGTEBESTAND NEDERLAND

BIJLAGE 7 GEMEENTELIJKE ARCHEOLOGISCHE VERWACHTINGSKAART

LEGENDA

Rijksmonumenten

beschermd monument (2)

Overige AMK-terreinen

zeer hoge waarde (1)

hoge waarde (9)

van waarde (1)

Archeologische verwachting

hoge verwachting

hoge verwachting bij
cultuurhistorisch element
of in dorpskern

middelhoge verwachting

lage verwachting

geen archeologische verwachting

verstoringen
(type verstoring: zie bijlage 2)

vermoedelijk een esdek aanwezig

overig

archeologische vindplaats

archeologische vindplaats
met administratieve plaatsing

verspreide bebouwing in 1832

boerderij in 1500

Beleidsadvies

Geen enkele bodemverstorende activiteiten toegestaan. Behoud in situ is uitgangspunt. Alle bodemverstorende activiteiten zijn vergunningsplichtig (aanvraag bij RACM)

Streven naar behoud in situ. Indien niet mogelijk, dan dient archeologisch onderzoek plaats te vinden. Ingrepen met een oppervlakte kleiner dan 50 m² zijn vrijgesteld van onderzoek

Beleidsadvies

Bij ingrepen dieper dan 40 cm en met een oppervlakte van minimaal 2500 m² is archeologisch onderzoek noodzakelijk

Bij ingrepen dieper dan 40 cm en met een oppervlakte van minimaal 2500 m² is archeologisch onderzoek noodzakelijk

Bij ingrepen dieper dan 40 cm en met een oppervlakte van minimaal 2500 m² is archeologisch onderzoek noodzakelijk

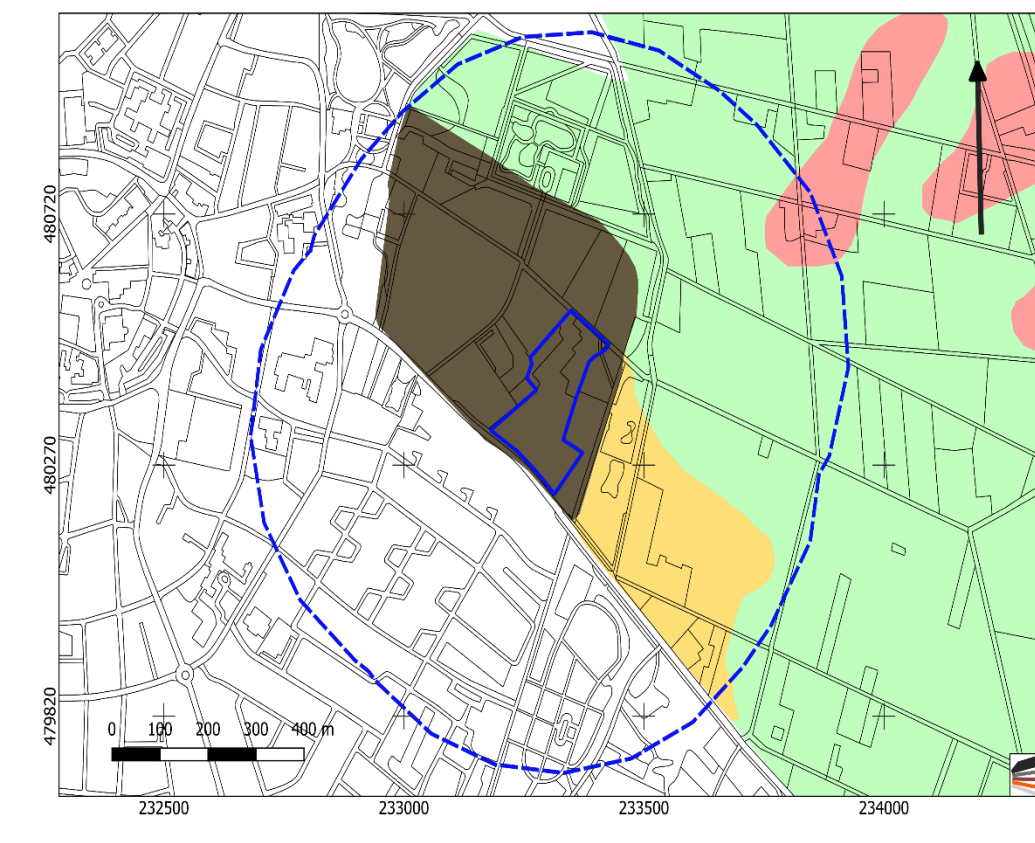
geen archeologisch onderzoek noodzakelijk mits:
- planlocatie geheel in een lage verwachtingszone ligt
- grenzend aan de planlocatie geen waardevol archeologisch terrein aanwezig is

geen archeologische onderzoek noodzakelijk omdat archeologisch relevante laag is afgegraven

- Bij bestaande verstoringen dieper dan archeologische laag: geen archeologisch onderzoek noodzakelijk
- Bij bestaande verstoringen ondieper dan archeologische laag: archeologisch onderzoek noodzakelijk

grote kans dat eventueel aanwezige archeologische resten goed geconserveerd zijn

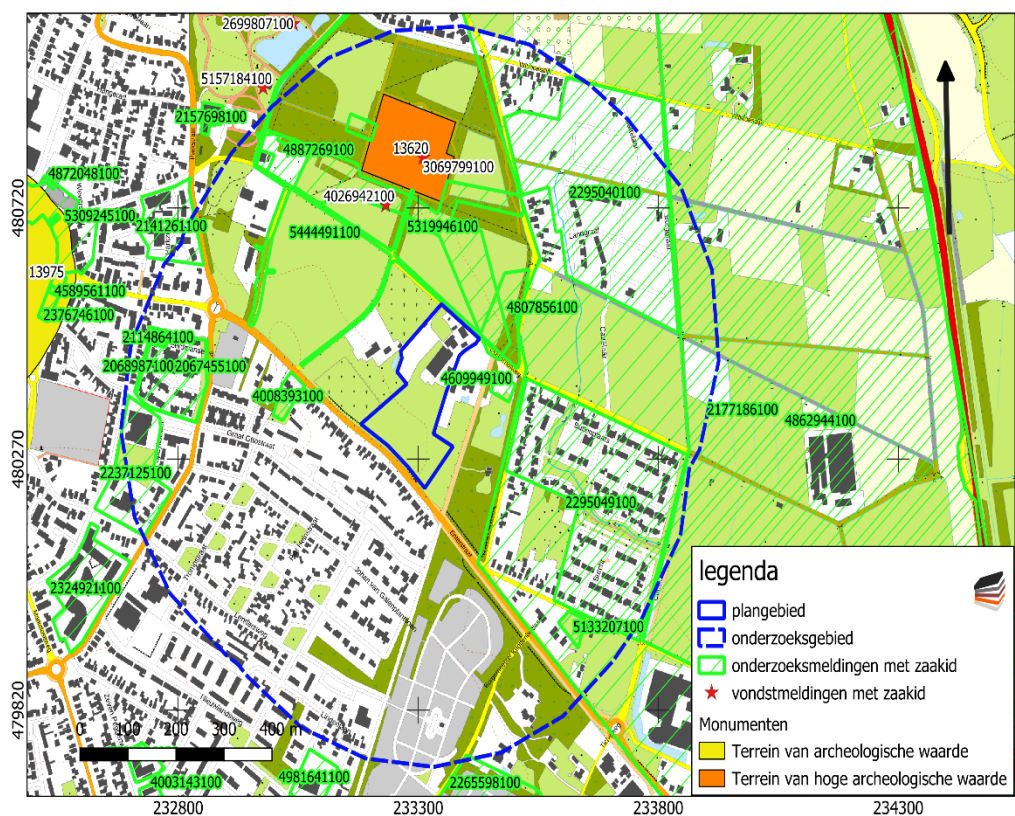
BIJLAGE 8 BODEMKAART

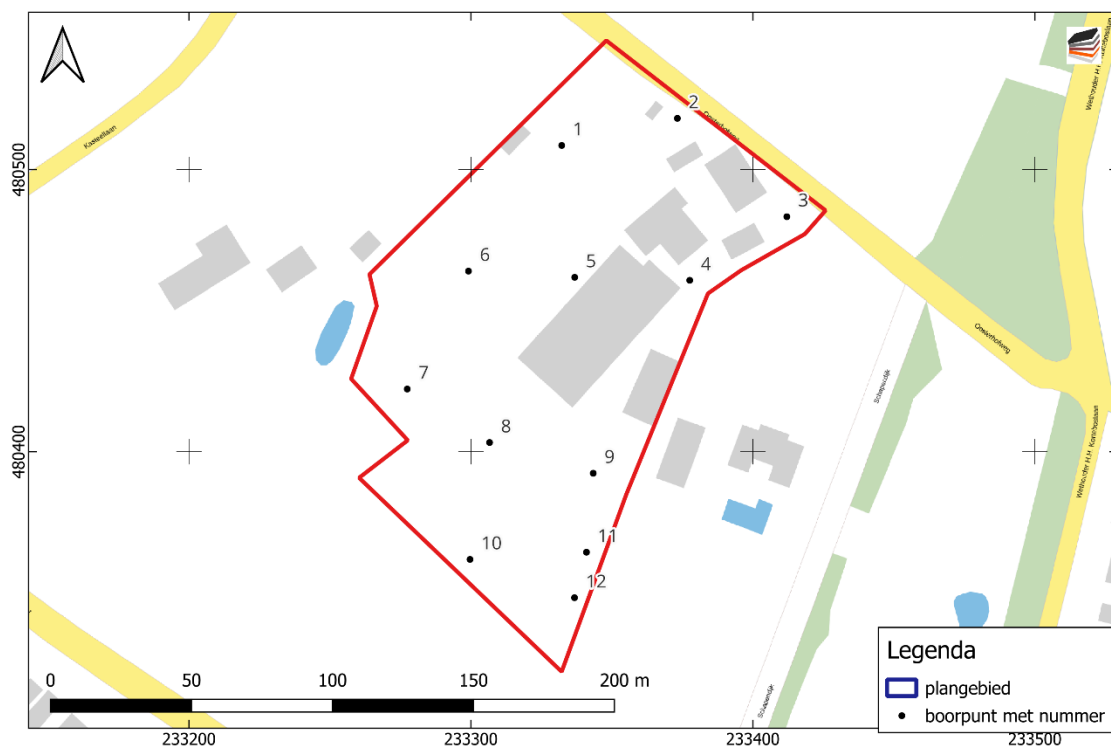
	Hn21	veldpodzolgronden; leemarm en zwak lemig fijn zand
	pZg23	beekeerdgronden
	zEZ23	hoge zwarte enkeerdgronden; lemig fijn zand
	zN21	Gooreerdgronden; leemarm en zwak lemig fijn zand
		plangebied
		onderzoeksgebied

BIJLAGE 9 WAARNEMINGEN, AMK- TERREINEN EN ONDERZOEKSMELDINGEN

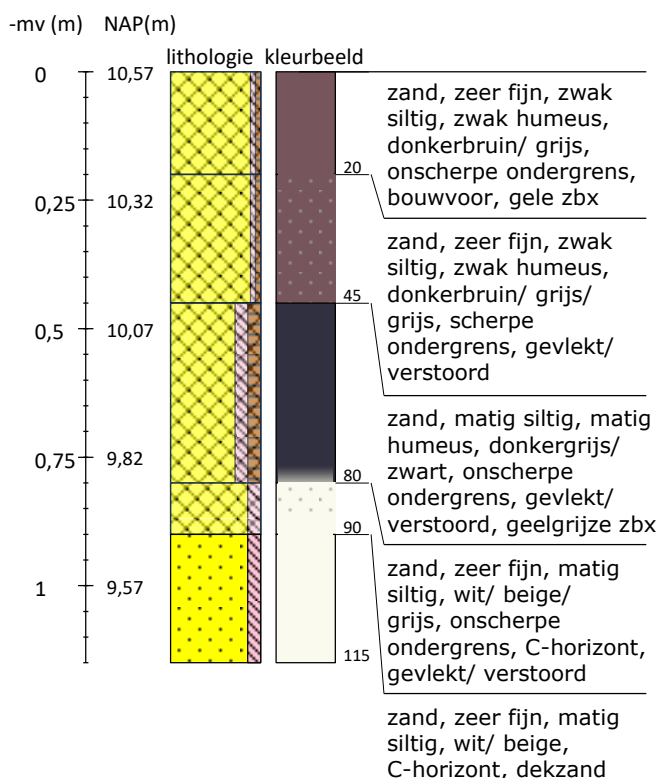

BIJLAGE 10 BOORPUNTENKAART VELDONDERZOEK

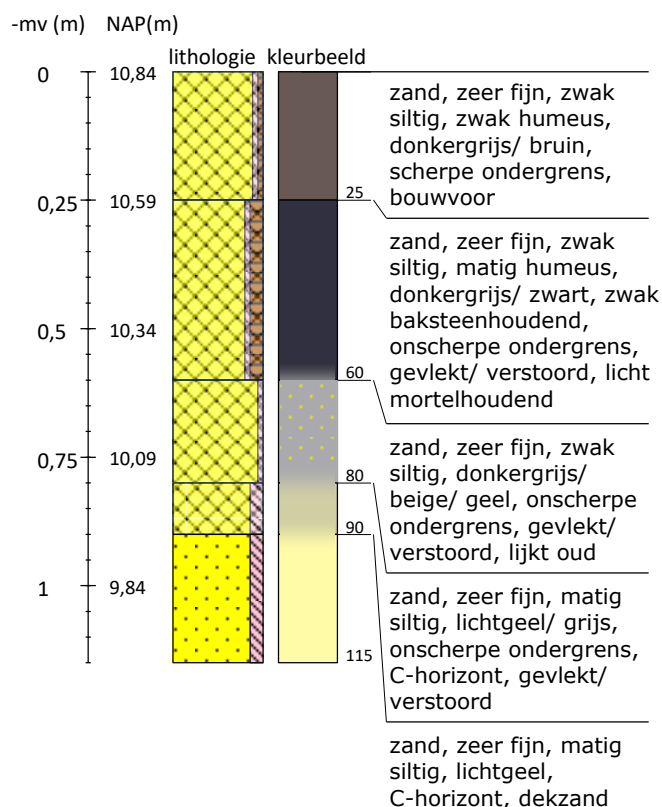

BIJLAGE 11 BOORSTATEN

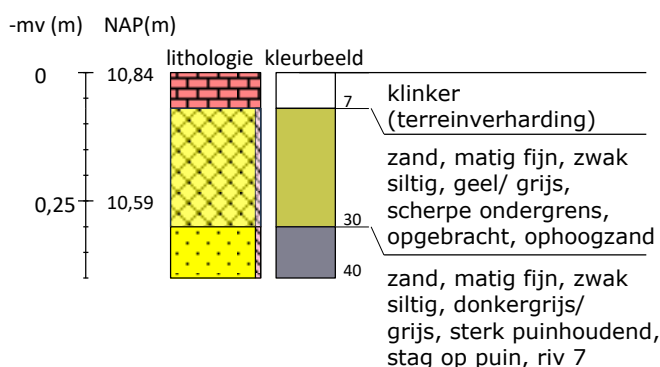
Boring 1 RD-coördinaten: 233332/480509

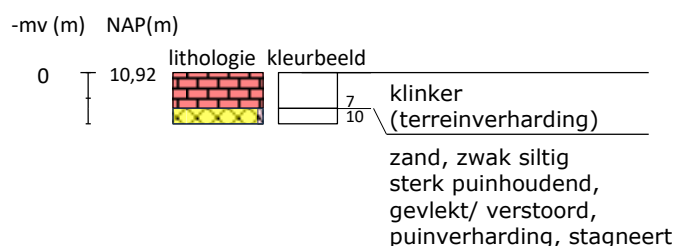
Boring 2 RD-coördinaten: 233373/480518

Boring 3 RD-coördinaten: 233412/480483

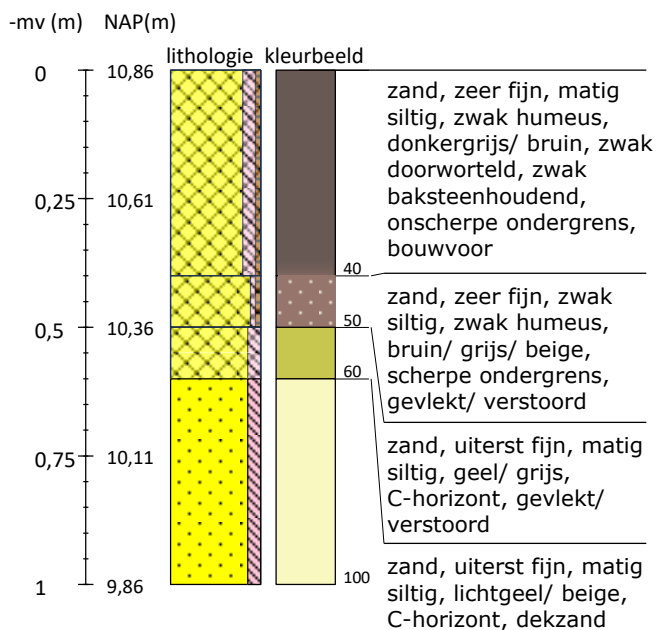

Boring 4 RD-coördinaten: 233378/480461

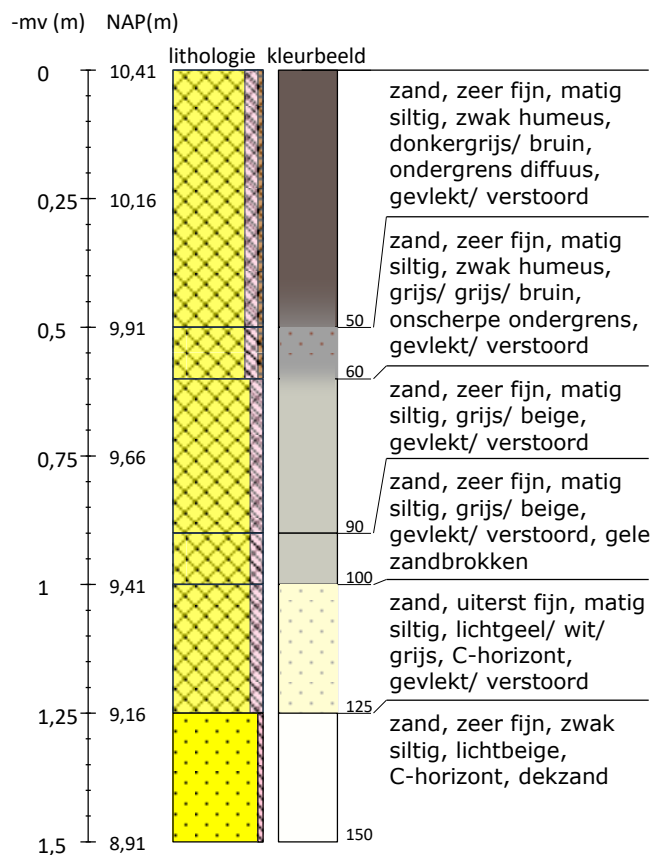

Projectnummer RIO0242-EB	Locatie-adres Oosterhofweg 244	 LAAGLAND ARCHEOLOGIE
Boormeester Erwin Brouwer	Plaats Rijssen	

Boring 5 RD-coördinaten: 233337/480462

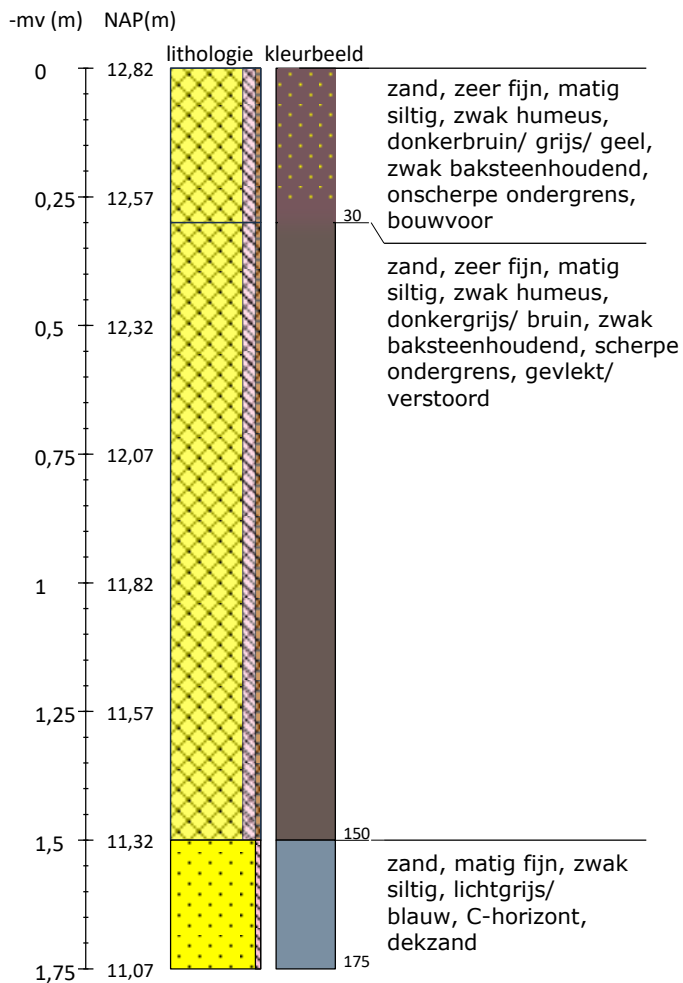

Boring 6 RD-coördinaten: 233299/480464

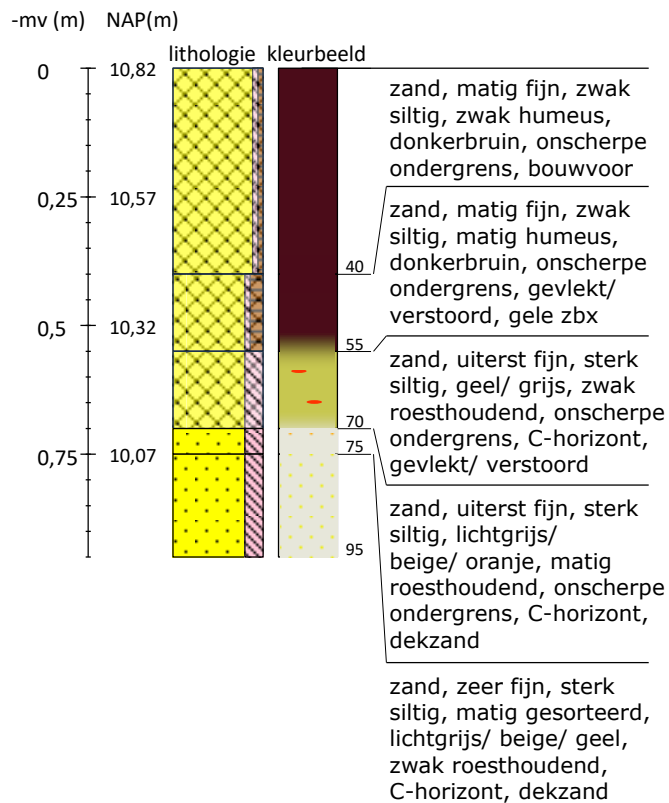

Projectnummer RIOO242-EB	Locatie-adres Oosterhofweg 244	 LAAGLAND ARCHEOLOGIE
Boormeester Erwin Brouwer	Plaats Rijssen	

Boring 7 RD-coördinaten: 233277/480422

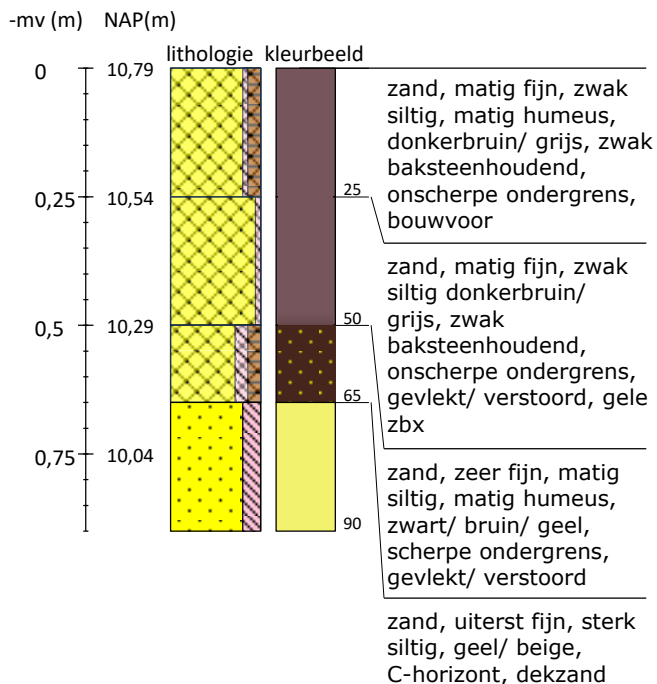

Boring 8 RD-coördinaten: 233307/480403

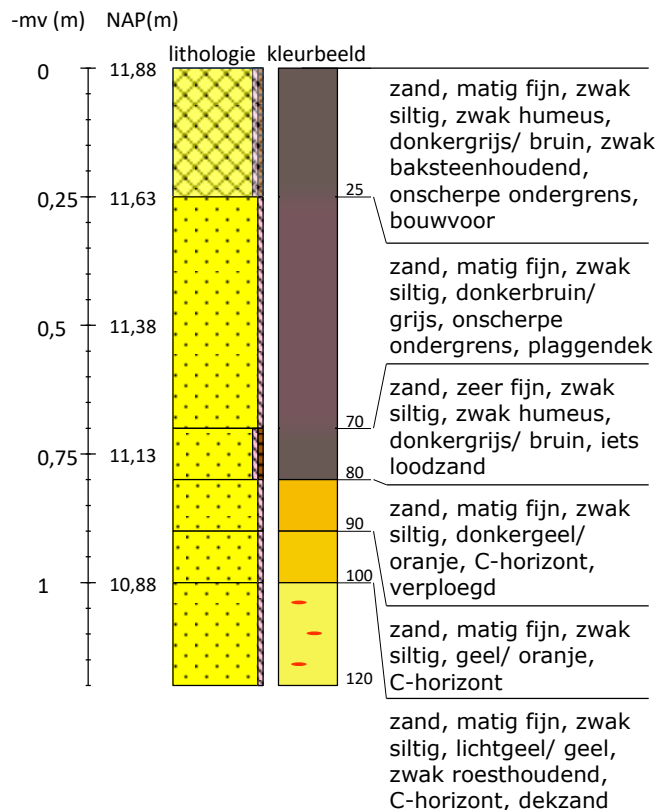

Projectnummer RIOO242-EB	Locatie-adres Oosterhofweg 244	 LAAGLAND ARCHEOLOGIE
Boormeester Erwin Brouwer	Plaats Rijssen	

Boring 9 RD-coördinaten: 233343/480392

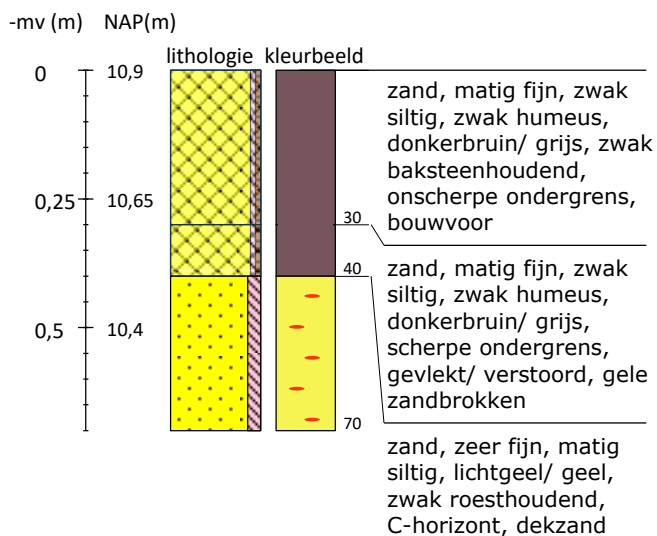

Boring 10 RD-coördinaten: 233300/480362

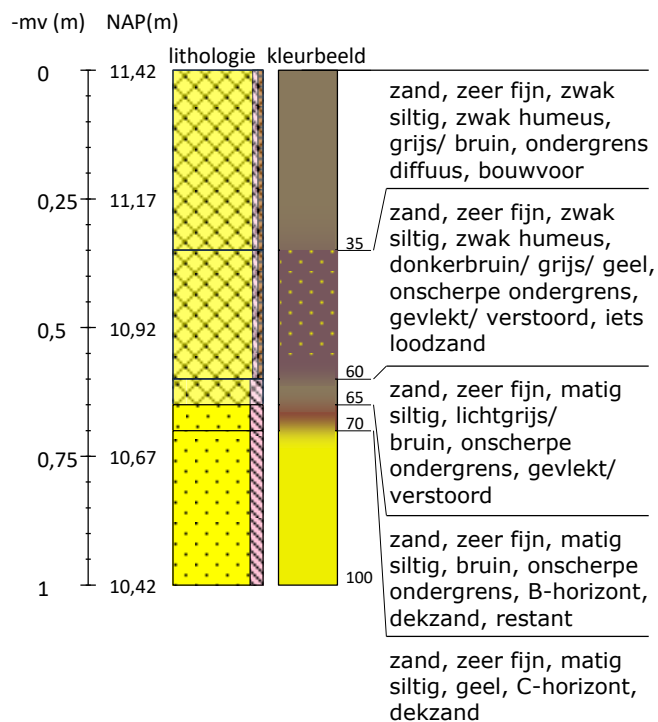

Projectnummer RIOO242-EB	Locatie-adres Oosterhofweg 244	 LAAGLAND ARCHEOLOGIE
Boormeester Erwin Brouwer	Plaats Rijssen	

Boring 11 RD-coördinaten: 233341/480364

Boring 12 RD-coördinaten: 233337/480348

Projectnummer RIO0242-EB	Locatie-adres Oosterhofweg 244	 LAAGLAND ARCHEOLOGIE
Boormeester Erwin Brouwer	Plaats Rijssen	

Legenda (conform NEN 5104, boorbeschrijvingsnorm van NITG-TNO en ASB)

Zand		Zand, zwak siltig
		Zand, matig siltig
		Zand, sterk siltig
		Zand, uiterst siltig
		Zand, kleilig

Klei		Klei, zwak siltig
		Klei, matig siltig
		Klei, sterk siltig
		Klei, uiterst siltig
		Klei, zwak zandig
		Klei, matig zandig
		Klei, sterk zandig

Leem		Leem, zwak zandig
		Leem, sterk zandig

	verstoord
--	-----------

Veen		Veen, mineraalarm
		Veen, zwak kleilig
		Veen, sterk kleilig
		Veen, zwak zandig
		Veen, sterk zandig

Grind		Grind, zwak zandig
		Grind, matig zandig
		Grind, sterk zandig
		Grind, uiterst zandig
		Grind, siltig

Overige toevoegingen		zwak humeus
		matig humeus
		sterk humeus
		zwak grindig
		matig grindig
		sterk grindig

Zandmediaan	
uiterst fijn	< 105 µm
zeer fijn	105 - < 150 µm
matig fijn	150 - < 210 µm
matig grof	210 - < 300 µm
zeer grof	300 - < 420 µm
uiterst grof	420 - < 2000 µm

Zandsortering	
goed gesorteerd	D60/D10 < 1,8
matig gesorteerd	D60/D10 1,8 < 3
slecht gesorteerd	D60/D10 > 3

Inclusies/archeologische indicatoren	
(resten van planten, wortels, schelpen, wortels, hout, baksteen, puin, kolengruis, glas, aardewerk, houtskool, vuursteen, bot, fosfaat)	
weinig	< 1%
matig	1-10%
veel	> 10%

Begrenzing onderliggende laag	
scherp	overgangsg gebied < 0,3 cm
onscherp	overgangsg gebied 0,3 - < 3 cm
diffuus	overgangsg gebied 3 cm - < 10 cm

Kalkgehalte	
kalkloos	geen opbruising, minder dan 0,5% CaCO ₃
kalkarm	hoorbare opbruising, circa 0,5 - 1 à 2 % CaCO ₃
kalkrijk	zichtbare opbruising, 1 à 2% CaCO ₃

Boortype	
Edelmanboor ø 7 cm	
Edelmanboor ø 10 cm	
Edelmanboor ø 12 cm	
Edelmanboor ø 15 cm	
Guts ø 2 cm	
Guts ø 3 cm	
Zuigerboor	
Riverside boor ø 7 cm	

Mechanische boor ø 10 cm	
Mechanische boor ø 12 cm	
Mechanische boor ø 15 cm	
Mechanische boor ø 20 cm	

Grondwaterstand	
GHG	
GWG	
GLG	

Boorstaten - www.boorstaten.nl

Boorstaten - www.boorstaten.nl

Projectnummer RIO0242-EB	Locatie-adres Oosterhofweg 244	 LAAGLAND ARCHEOLOGIE
Boormeester Erwin Brouwer	Plaats Rijssen	

Projectnummer RIOO242-EB	Locatie-adres Oosterhofweg 244	 LAAGLAND ARCHEOLOGIE
Boormeester Erwin Brouwer	Plaats Rijssen	

BIJLAGE 12VERKLARENDE WOORDENLIJST